

MILLIY TIKLANISH

10 (175)

2012 йил 14 март, чоршанба

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

www.milliytiklanish.uz

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

Хисоб палатасининг 2011 йилдаги фаолияти

Фракция йиғилиши кун тартибидagi бир қатор қонун лойиҳалари иккинчи ўқишда муҳокама қилинди. Йиғилишда сўз олган фракция аъзолари кўриб чиқилган қонун лойиҳаларига ЎзМТДП мақсад ва гојларидан келиб чиққан ҳолда бир қатор таклиф ва мулоҳазалар билдирдилар.

Лойдан мўъжиза яратиш санъати

Бугунги кунда А.Каримов Бухоро шаҳридаги ўзининг мўъжиза устaxonасида ўнлаб шоғирдларга кулолчилик ҳунарини ўргатмоқда. Унинг қўлида сайқал топган, табиий бўёқлар билан жило берилган буюмлар қадим шаҳарга ташриф буюрган сайёҳларни эътиборсиз қолдирмайди.

Битикларда миллий халқ ўйинлари

Миллий ўйинларимизнинг пайдо бўлиш тарихи ва тараққиётини тадқиқ қилишда бугунча сақланиб қолган ёзма манбалар, битиклар, достон, эртақ, афсона, ривоят, топишмоқ ва шу каби халқ оғзаки ижоди намуналари, шунингдек, қадимий меъморчилик обидалари ҳамда археологик қазишмаларнинг натижалари гојат муҳим ўрин тутати.

2 СИЁСАТ

5 МАЪНАВИЯТ

8 КЎЗГУ

ХАБАРЛАР

Матбуот анжумани "Ўзбекистон почтаси" ОАВ вакилларига яқун ва режалар хусусида маълумот берди

Ўзбекистон Миллий матбуот марказида мамлакатимиз ҳаётидаги муҳим аҳамиятга молик масалалар бўйича ўтказиладиган матбуот анжуманларининг ягона режасига мувофиқ бир қатор вакирлик, қўмита ва ташкилотлар томонидан ОАВ ходимлари учун матбуот анжуманлари ўтказилиб келинмоқда.

"Ўзбекистон почтаси" ОАЖ ва Миллий матбуот маркази ҳамкорлигида ташкил этилган навбатдаги йиғин "Почта тармоғидаги хизматларни замонавийлаштириш, хизмат кўрсатиш сифатини ошириш, ахборот технологияларидан самарали фойдаланиш борасида белгиланган устувор вазифалар"га бағишланди.

"Ўзбекистон почтаси" ОАЖ Бош директори Рустам Қосимов йиғилганларга сўнгги йилларда почта тизимида амалга оширилган ислохотлар, асосий вазифалар ҳақида маълумот берди.

— Ўзбекистон Республикаси 1994 йилнинг 24 февралда Бутунжаҳон почта иттифоғига аъзо бўлган. Мамлакатимиз бугунги кунда дунёнинг барча мамлакатлари билан почта айрибошлаши амалга оширмоқда. Ҳозир жамият таркибида 14 та филиал, 174 та туман ва шаҳар почта тармоқлари, 2986 дан ортиқ почта алоқа, 20 та кўча почта алоқа бўлимлари, "Халқаро почта" ва кўплаб пул ўтказмалари фаолият кўрсатади. Бизнинг мақсадимиз аҳолига тезкор, сифатли ва ишончли хизмат кўрсатиш. 2011 йилни 92 млрд. сўм даромад билан яқунлади. 2012 йилда бу кўрсаткични 103 млрд. сўмга етказиш режалаштирилган, — деди жамият раҳбари.

Тадбирда соҳага доир долзарб вазифалар хусусида атрофлича фикр-мулоҳазалар юритилди. "Ўзбекистон почтаси" ОАЖ мутахассислари журналистларни қизиқтирган саволларга батафсил жавоб қайтаришди.

Оилаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида

Наманган вилоятининг Учқўрғон туманида бўш иш ўринлари ярмаркаси бўлиб ўтди.

Туман Бандликка кўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш маркази томонидан ҳуқуқ-тартибот идоралари ҳамкорлигида оилаларни мустаҳкамлаш, кам таъминланган оилаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида ташкил этилган мазкур ярмаркада қирқдан зиёд корхона ва ташкилотлар юзга яқин бўш иш ўринлари билан иштирок этди. Шу кун 72 нафар фуқаро ишга жойлашди. Тадбир доирасида маҳаллий ҳунармандлар, хусусий тадбиркорлар ва бошқа ишлаб чиқарувчи субъектларнинг махсулотлари кўргазмаси намойиш этилди.

МИЛЛИЙ ДАСТУР — МИЛЛАТ ҚАНОТИ

Дунё эътироф этган тизим

Юртбошимиз Ислоҳ Каримовнинг "Юксак билимли ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш — мамлакатни барқарор тараққий эттириш ва модернизация қилишнинг энг муҳим шарти" мавзусидаги халқаро конференциядаги нутқи нафақат мамлакатимиз таълим тизими вакиллари балки, халқаро жамоатчилиқда катта қизиқиш уйғотди. Конференция ишида элликка яқин хорижий мамлакатнинг таълим, давлат ва подаёт ташкилотлари вакиллари, олимлар ва таниқли сиёсатчиларнинг иштирок этиши халқаро анжуман нуфузи ва аҳамиятини янада оширди.

Юртбошимиз ўз асарлари, маърузалари ва ёшлар билан қилган суҳбатларида юртнинг бугуни ва келажаги, Ватан

тараққиёти миллат ва истикболи мамлакат таълим тизимининг қай даражада ривож топгани, шу заминда вояга етаёт-

ган ўғил-қизлар камоли билан чамбарчас боғлиқлигини кўп таъкидлаганлар.

Мустақилликнинг илк даврларидаёқ Юртбошимиз ташаббуси ва раҳнамолигида таълим-тарбия тизимини ислоҳ қилишдек гојат муҳим ва мураккаб ишга киришилди. Зеро, собиқ тузумдан мерос қолган, сохта гојлар билан суғрилган ва эскирган таълим тизимига барҳам бериш, эркин демократик жамият қуриш, маънавиятни юксалтириш, юксак малакали кадрлар тайёрлаш учун

4-бет

ЎзМТДП ДАСТУРИ — АМАЛДА

Болалар ўйинчоқлари

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ МАЪНАВИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ МУҲИМ ВОСИТАСИ

Болалар ўйинчоқлари — бу халқ ҳаётини бевосита акс эттирувчи, унинг маънавий қадрияти, миллий-маданий анъаналари ва тажрибасини асрлар давомида ажодлардан авлодларга етказиб берувчи асосий бадий воситалардан биридир. Шу боис, юртимизда ёшларимизнинг маънавий оламини эзгу гојлар асосида шакллантириш ва баркамол инсон қилиб тарбиялаш йўлида кенг қўлланиш ислохотлар амалга оширилмоқда.

Ўйинчоқлар образи боланинг мурғак тасаввурига бамисоли тошга ўйилган нақшдек муҳрланиб, унинг онгида бир умр сақланиб қолади. Гўдакнинг улғайиб, касб танаши, келажакда қандай йўлдан бориши, ўзининг ҳаёт тарзини қандай ахлоқий-маънавий асосларга қуриши ҳам ҳеч шубҳасиз, унинг болалиқда қандай ўйинчоқлар билан ошно бўлиб ўсгани билан белгиланади.

Ислоҳ КАРИМОВ

Юксак маънавиятли ва ахлоқли, эркин, масъулиятли, комил шахсни тарбиялашга ҳар томонлама кўмаклашиш Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг устувор вазифаларидан саналади.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси, партия Марказий Кенгаши билан ҳамкорликда "Болалар ўйинчоқларининг хавфсизлиги — баркамол авлодни шакллантиришнинг муҳим омили" мавзусида давра суҳбати ўтказди. Унда партия Марказий Кенгаши аъзолари, Қонунчилик палатаси депутатлари, тегишли вазирлик ва идоралар, жамоат бирлашмалари вакиллари, шу жумладан, истеъмолчилар ва тадбиркорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи уюшмалар, фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари мутахассис ва экспертлари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

3-бет

ФРАКЦИЯ ҲАЁТИ

Хисоб палатасининг 2011 йилдаги фаолияти

МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Хисоб палатасининг 2011 йилги ҳисоботи ҳамда қўйи палата яли йиғилиши муҳокамасига киритилиши назарда тутилган қонун лойиҳалари муҳокама қилинди. Унда Қонунчилик палатаси депутатлари, фракция аъзолари, тегишли вазирлик ва идоралар раҳбарлари, ЎзМТДП Марказий Кенгаши Ижроия Қўмитаси девони ходимлари, партия фаоллари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

Йиғилишда дастлаб, Хисоб палатасининг 2011 йилдаги ҳисоботи фракция аъзолари томонидан қизгин муҳокама қилинди. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 2010 йилги ижроси тўғрисидаги ҳисоботининг ташқи аудити,

4-бет

МАЪРИФАТ

Илм ва ишлаб чиқариш интеграцияси

ҲАМКОРЛИҚДА ЯХШИ САМАРАЛАР БЕРАДИ

Мустақил юртимизда илм-фан тараққиёти, фан ва ишлаб чиқариш интеграциясига катта эътибор берилмоқда. Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида"ги қонуни ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган бу соҳадаги вазифалар ижросини талаблар даражасида таъминлашда олий таълим муассасалари тизимида кафедранинг алоҳида ўрни бор.

Самарқанд Давлат университети ўзбек тилшунослиги кафедрасининг бугунги кундаги салоҳияти, ўқув, илмий, маънавий-маърифий, ташкилий, жамоат ташкилотлари билан ҳамкорлик соҳаларидаги фаолияти ҳам таълим жараёнини юксак талаблар асосида ташкил этиш, илмий тадқиқот натижаларини амалиётга жорий қилиш, илм ва ишлаб чиқариш интеграцияси самарадорлигига эришиш, талабалар ва кенг жамоатчилик билан кўплаб маънавий-маърифий тадбирларни юқори савияда олиб бориш, нуфузли жамоат ташкилотлари билан кенг ҳамкорлик қилишга қаратилган.

5-бет

"Milliy tiklanish" газетасига обуна бўлинг!

Нашр кўрсаткичи — 158

СИЁСАТ

● **ФРАКЦИЯ ҲАЁТИ**

Ҳисоб палатасининг 2011 йилдаги фаолияти

МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ(Давоми.
Боши 1-бетда)

Таъкидланганидек, Республика ва маҳаллий даражада Давлат бюджетининг ижроси ва давлат маблағларининг сарфланиши устидан назорат ташкил этилиб, бюджет маблағларининг қонуний, мақсадли ва самарали сарфланиши бюджетдан молиялаштириладиган муассасалар мисолида текширилди. Ўзбекистон Республикасининг «Сийёсий партияларни молиялаштириш тўғрисида»ги Қонунининг ижросини таъминлаш мақсадида сийёсий партиялар молиявий даромадларининг тўлиқ шаклланиши ҳамда улардан мақсадли фойдаланилиши назоратга олинди. Бундан ташқари Ҳисоб палатаси томонидан «Бюджет тизими тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг ижросини таъминлаш мақсадида Давлат бюджетининг 2010 йилдаги ижроси тўғрисидаги ҳисобот ташқи аудит ва баҳолашдан ўтказилиб, Давлат бюджетининг 2012 йилги лойиҳасининг экспертизаси амалга оширилган.

Шунингдек, ўтган йилда тижорат банкларида валюта, депозит ва кредит операциялари бўйича амалдаги қонунчиликка риоя этилиши, Давлат бюджети таркибида йиғиладиган бюджетдан ташқари жамғармаларнинг маблағлари тўлиқ шаклланиши, улардан мақсадли, оқилона ва самарали фойдаланилиши назоратдан ўтказилиб, маҳаллий бюджетлар даромадлари базасини кўпайтириш, харажатларини оптималлаштириш ва дотация даражасини камайтириш бўйича қўрилаётган чора-тадбирлар натижалари ҳудудларга чиқиб ўрганилди.

Фракция йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг тавсиясига кўра, ҳисобот йилида мактаб ва коллежлар қуриш, реконструкция қилиш, жорий таъмирлаш ва жиҳозлаш ишларига ажратилган маблағларнинг ўз ўрнида сарфланиши, маҳаллийлаштириш ҳисоботи асосида импорт ўрнини босадиган ва экспортга мўлжалланган товарлар ишлаб чиқариш, қўшимча иш жойлари яратиш

ҳамда хизмат ва сервисни ривожлантиришга ажратилган маблағларнинг самарали сарфланиши масалалари ҳам атрофлича таҳлил этилди.

Ўзбекистон Республикаси Ҳисоб палатаси томонидан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси қўмиталарининг сўровлари асосида ва бевосита депутатлар иштирокида жойларда текширишлар ўтказилди. Жумладан, қуйи палатанинг Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси сўрови асосида ва бевосита мазкур қўмита аъзоси иштирокида Фарғона вилоятдаги касб-хунар коллежларидаги таълим сифати, компьютер технологиялари билан таъминланганлик ҳолати ва ўқувчиларнинг давомати масалалари ўрганилди. Албатта, бу каби ҳамкорлик ўзининг ижобий самараларини бериши шубҳасиз.

Йиғилишда эътироф этилганидек, Ҳисоб палатаси томонидан айрим тузилмалар фаолиятида қонунбузилиш ҳолатлари ҳам аниқланди. Депутатлар бу масалага алоҳида эътибор қаратиб, ўз

фикр-мулоҳазаларини баён этдилар. Ўз навбатида Ҳисоб палатасига Давлат бюджети макроиктисодий кўрсаткичлари ва лойиҳа параметрлари шаклланиши жараёнини янада чуқурроқ ва ҳар томонлама ўрганиш, иқтисодиётни янада эркинлаштириш, республикамизни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришга оид қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ижросини қатъий назорат қилиш юзасидан қатор тавсиялар берилди.

Шунингдек, йиғилиш кун тартибидagi бир қатор қонун лойиҳалари иккинчи ўқишда муҳокама қилинди. Йиғилишда сўз олган фракция аъзолари қўриб чиқилган қонун лойиҳаларига ЎЗМТДП мақсад ва ғояларидан келиб чиққан ҳолда бир қатор таклиф ва мулоҳазалар билдирдилар.

Йиғилишда қўрилган масалалар юзасидан фракциянинг таклиф ва тавсиялари ишлаб чиқилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

Камолитдин ХОТАМОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

Аскар ТОЛИПЖОНОВ,
ЎЗМТДПдан сайланган
халқ депутатлари Тошкент
шаҳар Кенгаши депутати:

— Истиқлол йилларида Ўртбошимиз ташаббуси ва раҳнамолигида мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва кучли фуқаролик жамиятини шакллантириш юзасидан кенг қамровли ислохотлар амалга оширилмоқда. ЎЗМТДП ана шу ислохотлар изчиллигини таъминлашда фаол иштирок этишга интилоқда. Шу боис яратилаётган имкониятлардан умумий фойдаланган ҳолда партия дастурий мақсад ва вазифаларидан келиб чиқиб, электротар манфаатларини ҳимоя қилиш, аҳоли, айниқса, ёшларнинг сийёсий-ҳуқуқий саводхонлигини оширишга қаратилган ташаббус ва таклифларни илгари суришимиз лозим. Бу жараёнда депутатларимиздан партия ва унинг қуйи бўғинлари билан ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш талаб этилади.

Таъкидланганидек, муҳтарам Президентимиз томонидан Олий Мажлис палаталарининг 2010 йил 12 ноябрдаги қўшма мажлисида тақдим этилган Концепцияда ахборот соҳасини ислоҳ қилиш, ахборот ва сўз эркинлигини таъминлаш йўналишида илгари сурилган ғоялар ва белгиланган вазифалар оммавий ахборот воситаларининг жамиятдаги ўрни ва ролини мустаҳкамлаш, уларнинг том маънодаги эркинлиги ва мустақиллигини таъминлашда муҳим омили бўлиб хизмат қилади.

Озода МҲМИНОВА,
БПТ етакчиси:

— Бугунги ўқув-семинарда партия фаолиятини янада жонлантириш, депутатлик гуруҳлари ва бошлангич партия ташкилотлари зиммасида турган долзарб вазифалар, хусусан, жорий “Мустаҳкам оила йили” Давлат дастурини амалга оширишга қаратилган ишлар юзасидан маърузалар тингланди. Бундан ташқари партия сафини етакчи, ташаббускор ва фаол аъзолар билан кўпайтиришда муҳтарам Президентимиз илгари сурган Концепция ва “Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида” асарлари асосида иш олиб бориш усулларини ўргандик. Олган билим ва қўникмаларимиз келгуси фаолиятимизда қўл келиши шубҳасиз.

Э.ХҲҲАЕВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

Истиқлолнинг тарихий ифодаси

ПРЕЗИДЕНТИМИЗНИНГ “ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИККА ЭРИШИШ ОСТОНАСИДА” АСАРИ ЎЗМТДП ТАШКИЛОТЛАРИДА КЕНГ ЎРГАНИЛМОҚДА

Тарихий хотирасиз келажак йўқ. Шу маънода, бу ёруғ кунларни қўлга киритиш оsonlik билан кечмаганини, бугунгидек жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин олиш учун не-не оғир синовларни мардонавор енгиб ўтишга тўғри келганини қалбан анласак мустақиллик аталмиш буюк неъматнинг қадрига янада кўпроқ етамиз.

Муҳтарам Ўртбошимизнинг “Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида” номли китоби яқин тарихимиз, хусусан, истиқлолга эришиш палласида рўй берган воқеа-ҳодисалар, сийёсий жараёнларни рўй-рост акс эттирувчи, ўша даврнинг шиддатли туси ва руҳини кўз олдимизда гавдалантирувчи асардир. Шу боис ҳам мазкур асарни ўқиб-ўрганиш, моҳиятини англаб етиш ҳар биримизнинг фуқаролик бурчимизга айланмоғи даркор. Зеро, истиқлол биз учун ўзлгимизни англаш, юрт тинчлиги ва барқарорлиги, инсон манфаати ва эркинлиги, биз қўзлаган демократик жамият барпо этишнинг гаровидир.

ЎЗМТДП Наманган вилояти Кенгаши ва Наманган Давлат университети ҳамкорлигида “Фуқаролик позициясини шакллантиришнинг маънавий-маърифий омиллари” мавзусида ўтказилган давра суҳбати давлатимиз раҳбарининг “Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида” номли китобини ўрганишга бағишланди. Унда партиянинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари, НамДУ илмий ходимлари, ўқитувчи ва талабалари,

партия фаоллари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

Таъкидланганидек, Президентимизнинг мазкур асарида миллий истиқлолга эришиш, демократик давлат барпо этиш йўлида узоқни кўзлаб олиб борилган сийёбат, мустақиллик ўз-ўзидан, оsonlik билан қўлга киритилмагани, эски тузум даврида сийёсий курашлар авж олган, халқнинг эртанги кунга ишончи йўқолган мураккаб бир пайтда Ислом Каримовнинг эскича ёндашувлардан воз кечиби, янги ғоялар, тамойиллар асосида иш юритгани, бу жараёнда чинакам жасорат кўрсатгани ёрқин ҳаётий мисоллар билан баён этилганига алоҳида эътибор қаратилди.

— Ўшбу китобнинг ҳар бир бўлими, ҳар бир жумласи барчамизни чуқур мушоҳада юритишга ундайди. - деди ЎЗМТДП фракцияси аъзоси Шухрат Деҳқонов. — Зеро, Ўртбошимизнинг асарга киритилган ҳар бир чиқишларида таҳликали ва ниҳоятда масъулиятли бир пайтда, ижтимоий ҳаёт кескин ўзгараётган, тарихий бурилиш ҳодисалари рўй бераётган даврнинг руҳи ва албатта, унда халқнинг, мамлакат-

нинг тақдири ҳал этилаётган лаҳзалардаги воқеаларга ургу берилади. Шу боис ҳам муҳтарам Президентимизнинг мазкур асарини ўрганиш юзасидан Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг алоҳида дастури ишлаб чиқилган бўлиб, жойларда ушбу китобнинг мазмун-моҳиятини кенг жамоатчиликка, айниқса, ёшларга етказиш, тарғиб қилиш фаолиятимизнинг устувор йўналишига айланган.

Давра суҳбатида сўз олган НамДУ маънавий-ахлоқий тарбия ишлари бўлими бошлиғи, тарих фанлари номзоди Низомжон Ғофуров, ЎЗМТДП вилоят Кенгаши “Ёшлар қаноти”, тарғибари Нозима Рўзиматова китобга кирган, бугун биз учун тарихнинг ноёб манбаларига айланган ҳужжатлар, Президентимизнинг мустақил давлат барпо этиш йўлида кўрсатган жасорати ҳар бир юрдошимиз, айниқса, ёш авлод вакиллари учун ўзига хос ибрат мактаби бўлишини таъкидлади.

Давра суҳбати якунида тарихий аҳамиятга молик ушбу китобда баён қилинган ғоя ва қарашларни Президентимиз томонидан илгари сурилган “Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси” билан уйғун равишда ўрганишга бағишланган тадбирларни янада кўпайтиришга келишиб олинди.

Баҳодир МҲМИНОВ,
ЎЗМТДП Наманган
вилоят Кенгаши
матбуот котиби

● **АНЖУМАН**

Оммавий ахборот воситалари

ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАНАДИ

мазмун-моҳияти, мақсад-вазифалари хусусида йиғилганларга атрофлича маълумот бердилар. Хусусан, ахборот соҳасидаги кенг қўламли, жамоат муносабатларида дахлдор, яъни фаолиятда бозор механизмларини ривожлантириш, ахборот олишнинг эркинлигини таъминлаш, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиклиги принципларини амалга ошириш, оммавий ахборот воситаларининг давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолияти устидан жамоатчилик ва парламент назоратини таъминлаш борасидаги ролини кучайтиришга қаратилган самарали ҳуқуқий механизмлар қонуний тартибга солинаётгани эътироф этилди.

ОАВнинг иқтисодий мустақиллиги ва молиявий барқарорлигини мустаҳкамлаш, иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш ҳамда давлат томонидан ҳуқуқий, иқтисодий ва ташкилий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш масалаларини тартибга солиш, ОАВга танлов асосида давлат грантлари, субсидиялари, дотацияларини ажратиш, солиқ, бохжона, ташқи фаолият бўйича имтиёзлар ва преференцияларни бериш ахборот бозори иштирокчилари фаолияти самарадорлигини оширишнинг муҳим шартидир.

Айни вақтда жамоатчилик экспертизасидан ўтказилаётган, Концепцияда баён этилган тўртта қонун лойиҳасида ана шу каби устуворликлар назарда тутилган, жойларда ташкил этилаётган тадбирларда соҳа ходимлари, мутахассислар, эксперт ва ҳуқуқшунослар билдираётган таклиф-мулоҳазалар асосида ҳар бир қонун лойиҳаси янада такомиллаштириб борилаётгани қўмита аъзолари томонидан қайд этиб ўтилди.

— ОАВнинг мамлакатимизда амалга оширилаётган демократик янгиланишлар ва сийёсий модернизация жараёнларидаги аҳамияти, таъсири, масъулиятини ошириш бугунги куннинг энг долзарб вазифаларидан ҳисобланади, - деди ЎЗМТДП фракцияси аъзоси Шухрат Деҳқонов. — Партиямиз Дастури ва сайловолди платформасида белгиланган вазифалардан келиб чиқиб айтадиган бўлсак, демократик ислохотларнинг маз-

мун-моҳиятини жамоатчиликка етказишда журналист масъулият ва унинг фаол фуқаролик позицияси, миллий қонунчиликда журналистлар учун белгиланган ахборот олишнинг ҳуқуқий меъёрлари ва ундан фойдаланиш амалиёти, ОАВ ходимининг касб одоби ва этикаси, жамоатчиликка тезкор, холис ва ҳаққоний ахборот етказишда журналистик ихтисослашув муҳим аҳамият касб этади. Бу борада журналистлар, айниқса, ҳудудий наشرларда фаолият кўрсатаётган соҳа ходимларининг ўз маҳорати, билими ва истеъдоди ҳисобидан замонавий ахборот коммуникация технологияларининг имкониятлари, ахборот тўплаш ва уни оммага етказишнинг усул-усулблари ҳақида етарли малака ва қўникмаларга эга бўлиши зарур.

Дарҳақиқат, мамлакатимизда ОАВ соҳасига кўрсатилаётган юксак эътибор, бу борада олиб борилаётган давлат сийёсатининг қонунлар ёрдамида мустаҳкамланиши уларни янада либераллаштириш, эркинлиги ва мустақиллигини амалда таъминлаш, том маънода “тўртинчи ҳокимият”га айлана олишлари учун етарли ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда. Шу билан бирга, ҳозирги “ахборот асри”да мамлакатимизни энг илгор демократик давлатлар сафига олиб чиқишдек стратегик мақсадни амалга ошириш, бу йўлда, табиийки, ахборот эркинлиги ва очиклигини таъминлаш, фуқаролик жамияти институтлари тизимида ОАВнинг ролини янада кучайтириш, матбуотни одамларнинг ўз фикр ва ғояларини, содир бўлаётган воқеа-ҳодисаларга нисбатан ўз муносабати ва позициясини эркин ифода этадиган минбарга айлантириш муҳим аҳамиятга молик вазифалардан биридир.

Конференцияда иштирок этган ОАВ ходимлари оқоридаги каби фикрларни баён этиб, Концепция доирасида тайёрланаётган янги қонун лойиҳалари ҳамда амалдаги қонунларга ўзгартиш ва ўзичмалар киритиш бўйича ўз иш тажрибалари ва амалиётдан келиб чиқиб, таклиф ва мулоҳазаларини ҳам билдиришди.

Ўз мухбиримиз

● **ЎҚУВ-СЕМИНАР**

Кучли фуқаролик жамияти

УНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА СИЁСІЙ ПАРТИЯЛАРНИНГ ЎРНИ МУҲИМ

Мамлакатимизда ҳуқуқий демократик давлат ва кучли фуқаролик жамиятини барпо этиш йўлида кенг қўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Кўппартиявийлик тизимининг шаклланиши ва сийёсий партиялар дастурий мақсад ва вазифаларини амалга ошириш учун барча ҳуқуқий механизмлар яратилди.

Айниқса, муҳтарам Президентимизнинг парламент палаталари қўшма мажлисидаги “Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси” номли маърузасида илгари сурилган устувор вазифалар, ғоя ва қонунчилик ташаббуслари юртимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотларни янги босқичга олиб чиқди. Мазкур жараёнда сийёсий партиялар зиммасига фуқароларнинг ижтимоий-сийёсий фаоллигини ошириш, фуқаролик жамиятини шакллантиришда уларнинг сийёсий-ҳуқуқий саводхонлиги, билим ва қўникмаларини мустаҳкамлашга қўмаклашиш каби масъулиятли вазифалар юкланди. Бу борада ЎЗМТДП томонидан қатор тадбир, давра суҳбати ва ўқув-семинарлар ташкил этилмоқда.

Партия Яққасарой туман Кен-

гаши томонидан ўтказилган “Миллий тикланиш— фуқаролик жамиятини шакллантириш жараёнининг ажралмас қисми” мавзусидаги ўқув-семинар ҳам ана шундай мақсадга қаратилди. Унда ЎЗМТДП туман Кенгаши аъзолари, “Аёллар қаноти”, “Ёшлар қаноти” ва бошлангич партия ташкилотлари етакчилари, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутатлари ҳамда Яққасарой тумани 59-оилавий поликлиникаси ходимлари иштирок этди.

Семинарда маъруза қилган Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси Яққасарой туман Кенгаши Ижроия Қўмитаси раиси М.Тоштемиров истиқлол йилларида Ватан тараққиёти, халқ фаровонлиги умуммиллий ғояси атрофида жамиятнинг барча қатламларини бирлаштириш йўлида салмоқли қадамлар ташланаётганлигини эътироф этди. Шунингдек, ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, Ватанга муҳаббат, миллий қадрият, аъёна ва урф-одатларимизга ҳурмат руҳида тарбиялашда ЎЗМТДПнинг иштирокига эътибор қаратиб, жумладан, шундай деди:

— ЎЗМТДП сайловолди Платформасида қайд этилганидек, партия миллий тикланиш ғоясини кенг тарғиб қилиш ва аҳоли онгига сингдириш, ушбу ғоя асосида аҳолини ватан тараққиёти, демократик давлат ва кучли фуқаролик жамиятини шакллантиришга қаратилган яратувчанлик ва ижодкорлик фаолиятига сафарбар этишга интилоқда. Бу жараёнда, шубҳасиз бошлангич партия ташкилотлари ва депутатлик гуруҳлари фаолиятини

жонлантириш, ҳар томонлама етук кадрлар захирасига эга бўлиш муҳим аҳамият касб этади. Ўқув-семинарда ана шу масалаларга ҳам алоҳида эътибор қаратилди.

Ўқувда халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутати Аскар Толипжонов ва 59-сонли оилавий поликлиника бош шифокор муовини Матлуба Бакированинг юртимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар, Ўртбошимизнинг парламент палаталари қўшма мажлисида тақдим этган Концепцияси ва “Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида” китобининг мазмун-моҳиятини партия фаоллари ўртасида тарғиб-ташвиқ қилиш, улар асосида ва ЎЗМТДП дастурий мақсад ва вазифаларидан келиб чиққан ҳолда қуйи бўғинлар фаолиятини жонлантириш, партия электорати билан ишлашнинг замонавий технологияларидан фойдаланиш ҳамда депутатлик гуруҳлари ўрни ва ролини кучайтириш каби долзарб масалаларга бағишланган маърузалари иштирокчилар қизиқишига сабаб бўлди.

Дарҳақиқат, ЎЗМТДП Яққасарой туман Кенгаши жорий “Мустаҳкам оила йили” Давлат дастури ижросини таъминлаш юзасидан жамоат ва нодавлат нотижорат ташкилотлари билан ўзаро ҳамкорликни янада кучайтириш мақсад қилган. Ўқув-семинарда депутатлик гуруҳлари ва бошлангич партия ташкилотлари фаолиятини янада жонлантириш, уларнинг партия электорати манфаатларини ҳимоя қилишдаги иштирокини кучайтириш юзасидан тегишли таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

ДЕПУТАТЛИК БИРЛАШМАЛАРИ

● МИЛЛИЙ ДАСТУР — МИЛЛАТ ҚАНОТИ

Дунё эътироф этган тизим

(Давомий.
Боши 1-бетда)

таълим-тарбия тизимида жиддий ўзгаришлар қилиши авваломбор таълим муассасалари, хусусан, мактабларнинг моддий-техника базасини буткул қайта қуриш зарур эди. Собик совет тузуми даврида умумтаълим мактаблари но-чор аҳволга тушиб қолган, айниқса, қишлоқ мактабларининг деярли ҳаммаси емирилиш арафасида эди. Бундай манзарани, айниқса, ўша даврда яшаган ва ўқиган барча кишилар яхши тасаввур қилишлари мумкин.

Рақамларга мурожаат қилайлик: 1991 йилгача республикамизда 8 минг 214 та мактаб бўлиб, уларнинг 4 минг 689 та ёки 57 фоизи лойihalаштирилган, 3 минг 525 та ёки 43 фоизи мослаштирилган, 1 минг 167 та ёки 33 фоизи ўтган асрнинг 40-60 йилларида ҳашар йўли билан пахса ёки хом гиштдан қурилган, ўқиш учун деярли яроқсиз, айрим вилоятларнинг чекка туманларидаги аҳвол бундан-да янчилади. Таълим-тарбия тизимини тубдан ислох қилиш, уни замон талаблари даражасига кўтариш, таълимнинг мазмун-моҳиятини янгилаш, миллий кадрлар тайёрлашнинг янги тизимини барпо этиш, келажак учун баркамол, салоҳиятли авлодни тарбиялаш мақсадида "Таълим тўғрисида"ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш миллий дастури қабул қилинди. Қонун ва Дастур талабларини ҳаётга татбиқ этиш ишлари давлат сиёсатининг устувор йўналиши, деб белгиланди. Бинобарин, Президентимиз ташаббуси ва раҳнамолигида умумтаълим мактабларининг 2004-2009 йилларга мўлжалланган Давлат дастури ишлаб чиқилди ва ҳаётга муваффақиятли татбиқ этилмоқда. Мактаб таълимини ривожлантириш умуммиллий дастури доирасида қарийб 9,5 мингдан зиёд мактабда қурилиш тиклаш ишлари амалга оширилди. Дастур доирасида қайта қурилган мактабларнинг 1 минг 326 та ёки 16 фоизи шаҳарлар, 6 минг 87 та ёки 81 фоизи қишлоқлар, 288 таси эса энг чекка ҳудудларда жойлашган. Ана шундай йўл билан шаҳар ва қишлоқ мактабларининг моддий-техник базаси ўртасидаги тафовут деярли барҳам топди. Ўтган йиллар давомида 1 минг 607 та умумтаълим мактаби тоза ичимлик суви билан таъминланди, 1 минг 163 та мактаб газлаштирилди, 1 минг 607 та мактабда телефон алоқаси ўрнатилди. Мамлакатимизда мустақиллик шарофати билан ҳатто кўплаб ривожланган мамлакатлар ҳам ҳурбат этолмаган 12 йиллик умумий мажбурий бепул таълим тизими жорий этилди. Ўқитувчилар ва умумтаълим муассасалари ходимларини моддий рағбатлантириш ҳамда меҳнатига ҳақ тўлашнинг сифат жиҳатдан мутлақо янгича усуллари амал қила бошлади. Президентимиз маърузасида таъкидлаганидек, таълим соҳаси ходимлари фаолиятини баҳолаш ва рағбатлантириш механизмлари тубдан ўзгартирилди. Кейинги ўн йил ичида ўқитувчиларнинг иш ҳақи иқтисодиётнинг реал соҳасидаги иш ҳақи миқдоридан 1,5 баробар кўп ўсди. Мамлакатимизда амалга оширилган бундай кенг қўламли ислохотлар халқроқ конференциянинг якуний ҳужжатида ҳам эътироф этилди ва бу ноёб тизим дунё миқёсида ҳуқур ўрга-

нилиши лозимлиги таъкидланди. Дарҳақиқат, 9+3 схемаси бўйича 12 йиллик умумий бепул таълим тизимининг жорий этилиши, бунда умумтаълим мактабидаги 9 йиллик ўқишдан сўнг ўқувчиларнинг яна 3 йил давомида ихтисослаштирилган касб-ҳунар коллежи ва академик лицейларда тахсил олиши бозор иқтисодиёти шароити ва меҳнат бозорида талаб қиладиган камида 2 ёки 3 мутахассислик бўйича касб-ҳунар ўргатиш имкониятини беради. Ҳар бир битирувчининг мажбурий таълимдан сўнг ўз хоҳишига кўра олий ўқув юртидаги ўқишни давом эттириши натижасида бакалавр ҳамда магистр даражасининг олишлари мумкинлиги хорижий мутахассисларнинг фикрича таълим изчиллигини таъминлашга хизмат қилади.

Ҳозир узоқми, яқинми, қайси қишлоққа борманг, мактаб биноси, касб-ҳунар коллежи ўша қишлоқнинг кўркига айланган, ҳуснига хусн, тароватига тароват қўшиб турибди. Улар энг замонавий ўқув қуроллари ва техник воситалар билан жиҳозланган.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури-ни амалга ошириш натижасида "ўрта-максус касб-ҳунар таълими" деб аталган ноёб бир тизим шаклланди. Республика-мизда янги типдаги 1 минг 537

Кадрлар тайёрлаш миллий дастури-ни амалга ошириш натижасида "ўрта-максус касб-ҳунар таълими" деб аталган ноёб бир тизим шаклланди. Республика-мизда янги типдаги 1 минг 537 та ўрта максус, касб-ҳунар таълими муассасаси қурилди ва уларда ўғил-қизларимиз энг замонавий талабарлар асосида ўқитиляпти. 1998-2011 йилларда ўрта максус ва касб-ҳунар таълими даргоҳларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, замонавий ўқув-лаборатория жиҳозлари ва компьютер техникалари билан таъминлашга давлат бюджети маблағлари ҳисобидан 132,1 млрд. сўмга яқин маблағ сарфланди.

та ўрта максус, касб-ҳунар таълими муассасаси қурилди ва уларда ўғил-қизларимиз энг замонавий талабарлар асосида ўқитиляпти. 1998-2011 йилларда ўрта максус ва касб-ҳунар таълими даргоҳларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, замонавий ўқув-лаборатория жиҳозлари ва компьютер техникалари билан таъминлашга давлат бюджети маблағлари ҳисобидан 132,1 млрд. сўмга яқин маблағ сарфланди. Охириги ўн йил давомида хорижий инвестиция лойиҳалари доирасида қарийб 234 млн. 600 минг АҚШ доллари миқдоридаги маблағ ўқув-лаборатория ва устакхона жиҳозларини харид қилишга йўналтирилган. Ўрта максус, касб-ҳунар таълими муассасалари базасида ташкил этилган ахборот ресурслар марказлари 1 минг 616 номдаги 7 млн. нусхада нашр этилган дарслик ва қўлланма, 131 номдаги электрон дарслик билан таъминланди.

Шуни таъкидлаш лозимки, умумтаълим мактабларини битираётган ёшларнинг академик лицей ва касб-ҳунар коллежларига тўла қамраб олиш, битирганидан кейин ўз мутахассисликлари бўйича иш билан таъминлашга ҳукумат даражасида эътибор қаратилмоқда.

Таълимнинг нафақат ташкилий-моддий асоси, балки мазмун-моҳияти ҳам тубдан ўзгарди. Таълим тизимини ривожлантириш ва мамлакатда ёшларни жиҳмонан бақувват қилиб воёга етказиш, спорт билан шуғулланишларини

оммалаштириш мақсадида замонавий спорт заллари, бассейнлар муҳайё этилган. Ёшлар ўртасидаги "Умид ниҳоллари", "Баркамол авлод" ва "Универсиада" уч босқичли спорт мусобақалари тизими дунё миқёсида эътироф этилмоқда. Хусусан, халқроқ конференциянинг якуний ҳужжати — резолюциясида ҳам Ўзбекистон Республикаси Президенти раҳнамолигида ташкил қилинган махсус Жамғарма базасида болалар спортини ривожлантиришга устувор эътибор қаратиш, спорт билан шуғулланиш ва болалар, жумладан, қизларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш бевосита Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг халқаро стандартларига йўналтирилганлиги, мамлакатда болалар ва ёшларни спорт билан шуғулланишга оммавий жалб қилиш бўйича уч босқичдан иборат, мактаб ўқувчилари, касб-ҳунар коллежлари, академик лицейлар ўқувчилари, шунингдек, олий ўқув юртилари талабалари ўртасида ўтказиладиган мусобақаларни ўз ичига олган ноёб тизим яратилганлиги эътироф этилган. Унинг натижаларини спортчиларимизнинг халқроқ миқёсда эришаётган ютуқларида кўришимиз мумкин.

Олий таълим тизимида амалга оширилган ислохотлар ҳақида ҳам узоқ

Муҳтарам Юртбоши-мизнинг парламент палаталари кўшма мажлисида тақдим этган Концепцияда илгари сурган қонунчилик ташаббуслари маҳаллий Кенгашлар депутатлари олдида ўз аҳамияти жиҳатидан нисбатан муҳим бўлган вазифаларни юкляди. Индиликда ҳар бир депутат маҳаллий Кенгашлар сессияларида фаол иштирок этиб, сайловчилар ва электрорат манфаатини ҳимоя қилишга қаратилган ташаббуслар билан чиқиши лозим.

Бугунги кунда ЎзМТДПдан Пастдаргом туман Кенгашига сайланган депутатлар партия мақсад ва вазифаси ҳамда сайловолди Платформасидан келиб чиққан ҳолда ҳудуддаги партияимиз электрорати манфаатларини ифода этишга интилоқда. Зеро, депутат умумдавлат миқёсидаги ишларда фаол иштирок этиш билан бирга ўз партиясининг дастурий вазифаларини амалга ошириши бугунги давр талабидир. Шу нуқтаи назардан ҳудудда ташкил этилаётган семинар, йиғилиш ва туман Кенгаши сессияларида мунтазам иштирок этиб, муҳокамага кўйилган масалаларга электроратимиз манфаатларини акс эттиришга интиляпмиз. Жумладан, қабул қилинган қонунлар, муҳтарам Президентимизнинг Фармон ва қарорлари ҳамда давлат дастурларининг туманимиз аҳолиси ҳаётида

Ташаббускорлик ва етакчилик

ФАОЛИЯТИМИЗ БОШ МЕЗОНИГА АЙЛАНСИН

Президентимиз Ислам Каримовнинг 2010 йил 12 ноябрда бўлиб ўтган Олий Мажлис палаталари кўшма мажлисидаги "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси" номли маърузаси мамлакатимиз демократлаштириш ва кучли фуқаролик жамиятини шакллантириш борасидаги ислохотларни янги поғонага кўтарди. Дарҳақиқат, юртимизда кечаётган кенг қамровли ислохотлар жараёнида Концепция сиёсий партиялар ваколати ва нуфузини мустаҳкамлаш билан бирга улар заммасига алоҳида масъулият юкляди.

Шунинг баробарида партия ташкилотлари ва маҳаллий Кенгашларга сайланган депутатлар ишнинг жонлантириш, уларнинг ташаббускорлигини ошириш долзарб аҳамият касб этмоқда. Хусусан, амалдаги қонунлар, ҳукумат қарор ва фармойишлари ҳамда Давлат дастурларининг жойлардаги ижроси устидан депутатлик назорати олиб бориш, партия электрорати манфаатларини таъминлаш борасидаги долзарб масалаларни маҳаллий кенгашлар сессиялари кун тартибига олиб чиқиш депутатлик гуруҳлари фаолиятининг бош мезонига айланиши лозим. Бу борада ЎзМТДПдан сайланган халқ депутатлари Қашқадарё вилоят Кенгаши депутатлари томонидан белгиланган иш режаси асосида бир қатор ишлар амалга оширилди. Жумладан, 2011 йил 5 октябрда қабул қилинган "Алкоголь ва тамаки маҳсулотларининг тарқалиши ҳамда истеъмол қилинишини чеклаш тўғрисида"ги Ўзбе-

● ДЕПУТАТ МИНБАРИ

Масъулият ва вазифалар

ФАОЛЛИККА УНДАЙДИ

тутган ўрни ва мазмун-моҳиятини етказиш мақсадида қатор учрашувлар ўтказилди ва уларда 500 нафарга яқин фуқаро иштирок этди. Хусусан, ўтган йилнинг иккинчи чорагида иш режага мувофиқ туман Кенгашининг 2011 йил 23 июлдаги 9-сессиясида партияимиз гоя ва мақсадлари ва ижтимоий қатлами манфаатларидан келиб чиқиб, бир қатор таклифларни илгари сурдим. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 26 январдаги "Озик-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва ички бозорни тўлдириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарорининг Қорабўйин маҳалласида ба-жарилиши юзасидан назорат таҳлил ишларини олиб бордик.

Таъкидлаш жоизки, "Регламент ва депутатлик одоби масалалари" доимий комиссияси раиси сифатида комиссия аъзолари билан биргаликда маҳаллий бюджетни шакллантириш ва ижро этиш, иқтисодий ислохотни амалга ошириш ва тадбиркорликни ривожлантириш, тумандаги ижтимоий-иқтисодий соҳадаги муаммоларни ўрганиш ва уларни бартараф этиш мақсадида ҳудуддаги қишлоқ врачлик пункти ходимлари, таълим тизи-

ми вакиллари ва маҳалла фаоллари иштирокида ўтказилган учрашувларда ўртага ташланган муаммо ва камчиликларни туман ва вилоят миқёсига олиб чиқишга ҳаракат қилаямиз. Бундан ташқари ўтган давр мобайнида белгиланган режага мувофиқ 12 мартаба фуқаролар қабули ўтказилди. Мазкур жараёнда аниқланган коммунал, молия соҳасидаги, соғлиқни сақлаш ва қишлоқ ҳўжалиги тизимидаги масалаларни имкон қадар жойида ҳал этишга ҳаракат қилдик.

Аҳоли, айниқса, ёш авлоднинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, маънавий дунёсини юксалтиришга кўмаклашиш ЎзМТДПнинг дастурий мақсад ва сайловолди Платформасида белгиланган устувор вазифалардан саналади. Ҳудудда ташкил этилаётган тадбирларда халқимизнинг миллий қадрият, аънава ва урф-одатларини асраб-авайлаш ҳамда янада ривожлантириш, ёшларнинг турли ёт оқимларга кириб кетишларининг олдини олиш масалалари бўйича маърузалар қилаямиз.

Сайфулло НУРУЛЛАЕВ,
ЎзМТДПдан сайланган халқ депутатлари Пастдаргом туман Кенгаши депутати

га сайланган депутатлар ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, минтақа инфратузилмасини яхшилаш масалаларига ҳам эътибор қаратмоқдалар. Хусусан, вилоят инфратузилмасини асосан деҳқончилик ва чорвачилик ташкил этгани боис, кўпчилик сайловчилар мурожаатлари қишлоқ ҳўжалигига боғлиқ масалалардир. Шу боис, уларнинг деярли барчаси депутатлик сўрови воситасида ижобий ҳал қилинишига эришилмоқда. Жумладан, вилоят ҳокимининг 2010 йил 30 ноябрдаги қарори ижросини таъминлаш мақсадида Миришкор тумани "Ўзбекистон" ва "Дўстлик" ҳудудларида оқова ва сизот сувлар масаласи юзасидан депутатлик сўрови билан мурожаат қилиниши натижасида туманининг 324 гектар ер майдонидаги сув таъминоти тубдан яхшиланди.

Таъкидлаш жоизки, "Мустаҳкам оила йили" Давлат дастури ҳамда ЎзМТДП дастури ва сайловолди Платформасида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида ҳарорий илй режаси бўйича амалий ишларимизни янада изчиллик билан олиб боришга интилоқдамиз. Жумладан, оила институти ва унинг қадриятларини мустаҳкамлаш, ёш оилаларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, шунингдек, оилавий тадбиркорликни ривожлантириш, партия электрорати манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган ишларимизни янада кучайтиришга ҳаракат қилаямиз.

Абдуғани БАХТБИТОВ,
ЎзМТДПдан сайланган халқ депутатлари Қашқадарё вилоят Кенгаши депутати

● УЧРАШУВ

Сайловчи ишончи

ФАОЛИЯТИМИЗ МЕЗОНИНИ БЕЛГИЛАЙДИ

лов округидан шаҳар Кенгашига депутат этиб сайлашди. Шундан бери Фарҳод ака сайловчилар билан бирга, десак янглишмаймиз.

— Сайловчилар ишончи катта масъулият ва фаолиятимиз мезонини белгилувчи асосий омил, дейди биз билан суҳбатда Ф.Эр-назаров. — Бугун улар ишончини ҳеч иш қилмасдан туриб қозона олмайсиз. "Мурувват" маҳалла фуқаролар йиғинида "Мустаҳкам оила йили" Давлат дастури ижроси юзасидан катта тадбир уюштирдик. Оила жамиятининг асосий бўғини ҳисобланади. Оилалар эса маҳаллар қошида бириқадди. Шу боис Давлат дастурининг маҳаллаларда ижросига эътибор қаратишимиз лозим. Кундалик ҳаётимизни маҳалласиз тасаввур этиш қийин. Бугун маҳалланинг ролини янада кучайтириш ва макomini ошириш,

Юртимизда кечаётган сиёсий жараёнлар, ислохотлар, айниқса, муҳтарам Президентимиз Ислам Каримов томонидан илгари сурилган "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси"да белгиланган устувор вазифа, гоя ва мақсадлар Ўзбекистон сиёсий, ижтимоий-иқтисодий муносабатлар тизимини тубдан ўзгартириб, уни янги босқичга олиб чиқмоқда.

Концепцияга мувофиқ, жойларда қонун устуворлигини таъминлаш, фуқаролар ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш, мамлакатни демократлаштириш ва фуқароларнинг сиёсий фаоллигини ошириш, қонунлар ижроси юзасидан жамоатчилик назоратини ўрнатиш каби вазифалар барча сиёсий партиялар заммасига катта масъулият юкляди. Бу эса ўз навбатида партия ташкилотлари, хусусан, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлардаги депутатлар ва депутатлик гуруҳларидан янада фаоллик ва ташаббускорликни талаб этади.

Навоий шаҳар Кенгашида ЎзМТДПдан сайланган 9 нафар депутат фаолият олиб бормоқда. Фарҳод Эрназаров бир неча йиллардан бўён тадбиркорлик билан шуғулланиб, эл-юрт ҳурматиға сазовор юртдошларимиздан. Сайловчилар уни 14- "Мурувват" сай-

Эркин ДОРИПОВ,
"Millyi tiklanish" мухбири

Илм ва ишлаб чиқариш интеграцияси

ҲАМКОРЛИҚДА ЯХШИ САМАРАЛАР БЕРАДИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Ўзбек тилшунослиги кафедрасининг бугунги кундаги салоҳияти давр талабига жавоб беришини 7 нафар фан доктори, профессорлар, 8 нафар фан номзоди, доцентлар, докторлик ва номзодлик диссертацияси ҳимояси арафасида турган 4 нафар тадқиқотчи, диссертация устида фаол меҳнат қилаётган 4 нафар стажёр-тадқиқотчи мисолида кўриш мумкин.

Ўзбек тилшунослиги кафедраси профессор-ўқитувчилари 2011-2015 йиллар илмий тадқиқот режаси асосида «Ўзбек тили бирликларининг функционал-прагматик ва семантик-услубий таҳлили (син-

“Ёш тилшунос” илмий тўғараги, кафедра ҳузуридаги “Социоллингвистика илмий тадқиқот лабораторияси” қошидаги “Маҳорат мактаби” машғулотларида фаол иштирок этиш билан бирга илмий маъруза, мақола, илмий-оммабоп материаллар тайёрламоқдалар, бўлажак малакавий битирув ишлари ва магистрлик диссертациялари учун материал тўплаш ҳамда тегишли материалларни муҳокама (апробация)дан ўтказиш билан шугулланмоқдалар.

Дарс жараёнига инновацион педагогик технологияларни жорий этиш давр талаби эканлигини ҳис этган ҳолда, СамДУ қошидаги Малака ошириш ва қайта тайёрлаш маркази, Ўзбекистон Миллий универси-

сти: ҳуқуқ ва бурч масалалари” мавзусида анжуман юқори савияда ташкил қилинди. СамДУ талабалар турар жойида «Камолот» ЁИХ факультет бошланғич ташкилоти билан ҳамкорликда “Конституция ва маънавият масалалари”, “Алишер Навоий асарларида маънавий-ахлоқий тарбия”, “Аёл — жамиятимиз кўрки”, «Устоз ва шогирд муносабати», «Барҳаёт сиймолари» мавзуларида давра суҳбатлари ўтказилди.

Илм ва ишлаб чиқариш интеграцияси жараёнида СамДУ қошидаги 1-2-сон академик лицейлар, Пахтачи, Иштихон, Каттакўрғон туманларидаги бир қатор касб-хунар коллежлари, ихтисослаштирилган мактаб-интернатлар билан ҳамкорлигимиз натижасида ўтказилган кўплаб тадбирлар яхши самара бермоқда.

Ҳамкорлигимизнинг яна бир самараси марказий ва маҳаллий ОАВ билан яқиндан алоқа қилаётганимизда намоён бўлмоқда. Кафедра профессор-ўқитувчилари ОАВ, жумладан, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Самарқанд телерадиокомпанияси, СТБ, «Миллий тикланиш», Туркистон», «Зарафшон», «Самарқанд» газеталари орқали долзарб мавзуларда маънавий-маърифий, илмий-оммабоп 70 га яқин чиқишлар қилдилар. Айниқса, «Миллий тикланиш» газетасининг 2011 йилдаги сонларида эълон қилинган «Реклама тили аниқ ва тиниқ бўлсин. Лекин...» (5 январь), “Янги авлод дарсликлари таълимнинг сифати ва самарадорлигига хизмат қилади” (19 январь), “Тезкор ва таъсирчан ахборот етказиш бугунги ОАВнинг асосий вазифасига айланмоқда” (23 февраль), “Ўзбек тилининг ижтимоий моҳияти ва янги фанларни ўқитиш давр талабидир” (27 апрель), “Мил-

тети қошидаги Олий педагогика институти билан ҳамкорликда кафедра профессор-ўқитувчиларининг касб маҳоратини оширишга катта эътибор берилмоқда. Ҳамкорлигимиз самараси сифатида университет Малака ошириш ва қайта тайёрлаш марказида кафедранинг 2 нафар профессори долзарб мавзуларда ҳамда касб маҳоратидан олий ва ўрта махсус таълим тизими ўқитувчиларига маърузалар ўқишмоқда.

СамДУ ўзбек тилшунослиги кафедраси профессор-ўқитувчилари ҳаммаси Президентимиз қўйган талаблар асосида илмий изланишлар олиб бо-

либ беришга астойдил ҳаракат қилинмоқда. 2011 йилда кафедра профессор-ўқитувчиларининг 2 та монографияси, 3 та илмий мақолалари нашр этиш, дарслик, ўқув қўлланмалари яратиш жараёнида Президентимиз ва ҳукуматимиз қўяётган талабларга жавоб беришга астойдил ҳаракат қилинмоқда. 2011 йилда кафедра профессор-ўқитувчиларининг 2 та монографияси, 3 та илмий мақолалари нашр этиш, дарслик, ўқув қўлланмалари яратиш жараёнида Президентимиз ва ҳукуматимиз қўяётган талабларга жавоб беришга астойдил ҳаракат қилинмоқда.

2011 йилда илмий тадқиқот натижалари асосида бир қатор илмий ва ўқув адабиётлари яратилди. Жумладан: “Улуғ Турсунов ўқишлари” илмий анжуманлар туркумидан “Улуғ Турсунов ва замонавий ўзбек тили муаммолари” мавзусидаги конференция материаллари асосида “Замонавий ўзбек тили муаммолари” илмий мақолалар тўплами, “Давлат тили ҳақида”ғи қонун ижроси — амалда” мавзусидаги илмий конференция материаллари асосида “Давлат тили ҳақида”ғи қонун: муаммо ва ечим” илмий мақолалар тўплами, профессор Б.Ўринбоевнинг “Ўзбек сўзлашув нутқи морфологияси” номли монографияси ва “Яссавий тариқатининг ўн биринчи ҳалқаси раҳнамаси” номли рисолиси, профессор Б.Йўлдошевнинг “Матн тилшунослиги” услубий қўлланмаси ва “Ўзбек ономастикаси масалалари” танланма фанидан услубий қўлланмаси, А.Абдуасадовнинг “Тил маънавияти ва нутқ маданияти. Ахборот соҳасидаги қўлланмалар” номли рисолиси — илмий ва илмий-оммабоп мақолалар тўплами, “Хужжат тили ва услуби” услубий қўлланмаси нашр этилди. Катта илмий ходим А.Пардаевнинг “Тил тизимида ёрдамчи сўзлар” номли монографияси нашр этилди.

Кафедра тадқиқотчилари Д.Абдуллаев, Д.Йўлдошевнинг номзодлик диссертациялари ҳимояга таъсис этилди. Стажёр-тадқиқотчи-изланувчилар С.Умирова, У.Рашидова, Ш.Норминов номзодлик диссертацияси устида фаол иш олиб бормоқда. Кафедранинг 18 нафар магистранти тасдиқланган мавзулари бўйича диссертация устида ишлаш билан бирга ҳар бири 2-3 тадан мақола эълон қилишга эришди. 20 га яқин иқтидорли талабалар, 30 нафарга яқин фаол талабалар кафедра қошидаги

Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги «Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси билан кафедра ҳамкорлигида «Фуқаролик жамиятини ривожлантиришда оммавий ахборот воситаларининг ўрни» мавзусида ўтказилган йирик анжуманда 350 дан ортиқ талаба ва профессор-ўқитувчиларнинг иштирок этиши университет жамоасини, хусусан, кафедра профессор-ўқитувчиларини янги-янги муваффақиятларга руҳлантирди.

риш билан бирга унинг натижаларини дарс жараёнига татбиқ этиш, илмий-оммабоп мақолаларини Республика газеталарида чоп қилиш, турли илмий-амалий анжуманларда маърузалар билан иштирок этишда ҳам фаоллик кўрсатмоқдалар.

Илмий тадқиқот натижаларини амалиётга жорий этишда жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда ўтказилган турли мавзулардаги тадбирлар, жумладан, илмий-амалий анжуманлар, давра суҳбатлари, маънавий-маърифий учрашувлар яхши самара бермоқда. Президент Ислам Каримовнинг Олий Мажлис Сенати ва Қонунчилик палатаси қўшма мажлисида сўзлаган «Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси» мавзусидаги маърузаси асосида Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги «Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси билан кафедра ҳамкорлигида «Фуқаролик жамиятини ривожлантиришда оммавий ахборот воситаларининг ўрни» мавзусида ўтказилган йирик анжуманда 350 дан ортиқ талаба ва профессор-ўқитувчиларнинг иштирок этиши университет жамоасини, хусусан, кафедра профессор-ўқитувчиларини янги-янги муваффақиятларга руҳлантирди. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кун муносабати билан етук ҳуқуқшунос олимлар, суд органлари мутахассислари иштирокида «Конституция — давлатимиз пойдево-

лий бойлик. Алишер Навоий мероси ва давлат тили мавқеи хусусида» (9 ноябрь) каби ва бошқа мақоаларнинг нашр этилиши илмий тадқиқот натижаларини кенг жамоатчиликка маълум қилишда муҳим аҳамиятга эга бўлиш билан бирга, профессор-ўқитувчилар ва талабаларнинг эътиборини тортиб, уларни фаол ижод қилишга ундади.

Мухтасар айтганда, илмий салоҳиятдан самарали фойдаланиб, таълим-тарбия жараёнини давр талаби асосида ташкил этишда ҳамкорлигининг ўрни бекиёс. Бундай ҳамкорликлар нафақат олий ва ўрта махсус, умумтаълим тизимлари доирасида, балки жамоат ташкилотлари, жумладан, сиёсий партиялар, “Камолот” ЁИХ ва бошқалар ҳамда ОАВ билан олиб борилганда, қўлланган самараларни беради. Гуманитар фанлар соҳасида илм ва ишлаб чиқариш интеграциясининг асосий талабларидан бири илмий тадқиқот натижаларини кенг жамоатчиликка турли маънавий-маърифий, илмий-амалий тадбирлар воситасида етказиш, дарс жараёнига татбиқ этиш соҳасида эришган ютуқларимиз ҳамкорлигимиз натижаси эканлигинида фахрланамиз, келгусида уларни янада муваффақиятларга қўлайтириш йўлидан бораверамиз.

Абдували АБДУСАИДОВ, Самарқанд Давлат университети ўзбек тилшунослиги кафедраси мудири, филология фанлари доктори, профессор, УЗМТДП Марказий Кенгаши аъзоси

МАЪНАВИЯТ

● ЗИЁ

Энг кўп китоб

ЎҚИГАН ЎҚУВЧИ МУНТАЗАМ РАҒБАТЛАНТИРИБ БОРИЛАДИ

Маълумки, биз китобларни тури, мақсад-мавзуси ва аҳамиятига қараб ўрганамиз. Бадиий ижтимоий-сиёсий, қадимий ва шу турдаги китоблар ўсиб келаётган ёш авлод, қолаверса, ҳар бир китобхон билим савиясини оширади, тафаккурини ривожлантиради, фикр доирасини кенгайтиради ва маънавий-руҳий озик беради.

Буни билган Жиззах транспорт, алоқа касб-хунар коллежи ахборот-ресурс маркази ходимлари томонидан омма ўртасида турли касб эгалари ҳамкорлигида “Китоб дилга нур беради”, “Бадиий адабиётлар — миллий ғоя жарчиси”, Президентимиз Ислам Каримовнинг “Юксак маънавият — енгилмас куч” асарида тилга олинган мавзулар бўйича суҳбатлар, савол-жавоб кечалари ўтказиб келинаётганлиги таҳсинга лойиқдир. АРМда жами 37460 та адабиёт мавжуд бўлиб, шулардан 7060 таси бадиий, 13400 таси умумтаълим фанларига оиддир. Қолган 17000 таси сиёсий, махсус фанларга оид ўқув адабиётлари ҳамда электрон қўлланмалар сирасига киради. Зиё масканида 6 та компьютер бўлиб, бари интернетга уланган. Деворлардаги осиглиқ йилнинг тўрт фасл манзараларини ифодаловчи фотосуратлар, этюдлар китобхон онги, фантазияси ҳамда фикр доирасини кенгайтириши, китобни эъозлаш ва қадрлашга ундаши шубҳасиз.

Мазкур ўқув даргоҳидаги зиё маскани ходимларининг асосий вазифалари китобхон қалбида халқимизнинг маданий-маърифий, тарихий ёдгорликлари, урф-одатлари ва анъаналарига эътиқод туйғуларини шакллантиришга қаратилган. Ўқув даргоҳида энг кўп китоб ўқиган ўқувчилар доимий равишда рағбатлантириб борилади. Адолат Узоқова ва Зебинисо Тожибоевалар бир неча марта вилоят китобхонлар кўрик-танловида қатнашиб фахрли ўринларни эгаллашди. Шохсанам Зиёдова эса ўтган йили “Энг яхши китобхон” кўрик-танловининг вилоят босқичида ҳар томонлама зукко ва билимдон эканлигини кўрсата олди. Дарҳақиқат, китоб инсонни фақат эзуликка ундайди. Бир шеърда айтилганидек: “Дунёда китобдан ёқимлироқ дўст, ундан ортиқ ғамхўр йўқ, унда юз роҳат бор, ҳеч қачон озор йўқ”.

Абдулла САИДОВ, Жиззах вилояти

● ТАДБИР

Пойтахтимизнинг марказида жойлашган “Миллий санъат маркази”нинг анжуманлар залида 8 март — Халқаро хотин-қизлар куни муносабати билан Фонд Форум, “Аёллар кенгаши” РЖБ, “Меҳр нури” жамғармаси, Ижтимоий таъбибусларни қўллаб-қувватлаш фонди ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирга юртимизда истиқомат қилаётган 400 нафарга яқин фаол аёллар таклиф этилди.

Аёллар ардоқда

Байрам дастурида таниқли эстрада хонандалари ҳамда Муқимий театрининг актёрлари ўзларининг куй-қўшиқлари ва қизқарли сахна кўринишлари билан кечани қизгин равишда давом эттиришди. — Бу йили “Аёллар кенгаши” РЖБси ўзининг еттинчи баҳорини қарши олмақда. Мана шу ўтган давр мобайнида бирлашмаимизнинг сафи доимий тарзда фаол аёллар билан кенгайиб борапти. Улар нафақат оилалари, балки жамиятимизнинг тинчлиги, равнақи учун тинимсиз изланишда бўладилар, - дейди “Аёллар кенгаши” Республика жамоат бирлашмаси ижрочи директори Гулноза Салоҳиддинова. — Улар шифокор, ўқитувчи, маданият ходими, рассом, чеварлар ва яна кўплаб касб ходимларидир. Улар орасида уй бекалари ҳам бор. Юртимиздаги барча мунис ва лобар аёлларимизга эътиборни кучайтириб, уларни ҳамиша қўллаб-қувватлаш ва фаолиятларини рағбатлантириб боришимиз лозим.

Моҳира ШАРИПОВА, Навоий вилояти “Аёллар кенгаши” РЖБнинг раиси: — Донишмандлардан бири “Жамиятнинг тараққиёти аёлларга бўлган муносабат билан белгиланади”, деган экан. Мўътабар зот бўлмиш аёлни ардоқлаган эл ҳамиша

● МАДАНИЯТ ВА СПОРТ

Йил сарҳисоби: самара ва истиқбол

Ўзбекистон Давлат консерваториясида Республика Маданият ва спорт ишлари вазирлигининг 2011 йил якунлари ва “Муштақкам оила йили”да белгиланган вазифалар ижросига бағишланган навбатдаги кенгайтирилган ҳайъат йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар маданият ва спорт ишлари бошқармалари вакиллари иштирок этди.

Йиғилишда вазирлик ва унинг ҳудудий бошқармалари томонидан ўтган 2011 йилда маданият, санъат ва спорт соҳасида амалга оширилган ислохотлар, жойларда болалар майдончаларини ташкил этиш, маданият ва истироҳат боғлари фаолиятини такомиллаштириш масалалари атрофича муҳока-

олга силжийди. “Аёллар кенгаши” РЖБси томонидан ватандошларимизнинг ҳар томонлама қўллаб-қувватланишига қаратилган бир қатор лойиҳалар амалга оширилмоқда. Шуни ҳам айтиб ўтишимиз керакки, “Аёллар кенгаши” РЖБси томонидан кам таъминланган оилаларга кўмак бериш мақсадида шу йилнинг 25-26 март кунлари Навоий, 27-28 март кунлари Қашқадарё вилоятида, шунингдек, республикаимизнинг қолган вилоятларида ҳам жами 1000 та никоҳ, 1000 та суннат тўй маросимларини ўтказиш режалаштирилган.

Фарида АФРЎЗ, шоира: — Аёл сўзи билан гўзаллик, баҳор, бахт тушунчалари уйғундир. Чунки оламда аёл борки, фахр бор. Аёл меҳр-муҳаббат, сеvgи, эътибор ичра яшайди. Унда фақат турмуш ўртоғигагина эмас, атрофдагилар, яқинлари, ота-онаси, она Ватанига ҳам муҳаббатни бисёр доимо. Аёл бахтли бўлган оилада осойишталик, оқибат, файз, барака бўлади, унинг беғуборликка тўла табиятида эл қорига ярайдиган, қалби гўзал инсонлар тарбияланади. Бугунги байрам баҳона барча аёлларга соғлиқ-саломатлик, оилавий тотувлик, ишларида ривож тилаб қоламан.

Барно МИРЗААХМЕДОВА

ма қилинди. Шунингдек, “Археология мероси объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида”ги қонуннинг жойлардаги ижроси ҳам таҳлил қилинди.

Кенгайтирилган ҳайъат йиғилишида 2012 — Муштақкам оила йилида ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш, болалар майдончаларини тиклаш ва уларни ташкил этиш, вазирлик тизимида фаолият юритаётган кадрларнинг малакасини ошириш, соҳадаги ишларни соддалаштиришда электрон ҳужжатлардан самарали фойдаланиш каби истиқболдаги режалар белгиланади. Шу билан бирга, ўз куч-қудрати, шижоати билан ўзбек спортини ривожлантириб, уни жаҳон ареналарида таранум этган бир гуруҳ спорт усталари номи фахр билан тилга олинди. Жорий йилда Лондонда ўтказиладиган 30-ёғи Олимпиада ва 14-Паралимпиада мусобақаларига спортчиларимизнинг тайёргарлиги ва муваффақиятли иштирок этиши масаласи таҳлил қилинди.

“Туркистон-пресс”

Лойдан мўъжиза яратиш санъати

Ўзбекистон “Хунарманд” уюшмаси аъзоси Абдувоҳид Каримов Бухоро кулолчилик мактаби анъаналари ривожига муносиб ҳисса қўшиб келаётган истеъдодли усталардан.

Кулолчиликка болаликдан қизиққан Абдувоҳид бухоролик таниқли усталардан маҳорат сирларини ўрганди. Ҳозирги Республика рассомлик коллежиди, Камолитдин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институтида таҳсил олди. Кулолчиликда замонавийлик ва миллийликни уйғунлаштириб, санъат асари даражасидаги буюмларни ясашни ўрганди. У — қатор халқаро кўргазмалар қатнашчиси.

Бугунги кунда А.Каримов Бухоро шаҳридаги ўзининг мўъжаз устахонасида ўнлаб шогирдларга кулолчилик ҳунарини ўргатмоқда. Унинг қўлида сайқал топган, табиий бўёқлар билан жило берилган буюмлар қадим шаҳарга ташриф буюрган сайёҳларни эътиборсиз қолдирмайди.

Тоҳир ИСТАТОВ (ЎЗА)

ЖАРАЁН

● ТАЪЛИМ

Агар болалар эркин фикрлашни ўрганмаса, берилган таълим самараси паст бўлиши муқаррар. Дарҳақиқат, истиқлол йилларида юртимизда таълим соҳасида туб ислохотлар амалга оширилди. Замонавий ахборот технологиялари ва компьютер тармоқлари, ўқув-услубий, илмий инновацион технологиялар ўқув жараёнига кенг татбиқ этилаётир.

Бу борада Самарқанд молия-иқтисодий коллежида ҳам ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги қарорига асосан коллежда давлат таълим стандартлари доирасида ўқувчиларнинг касб-хунарга мойиллиги, маҳорат ва малакасини ошириш, танлаган касблар бўйича ёки бир неча ихтисосликни эгаллаш имконини таъминлайдиган ўрта-махсус маълумотли мутахассислар тайёрланмоқда. Молия йўналиши бўйича молиячи, молиячи-бухгалтер, молия бозорлари мутахассиси, смета тузувчи, қимматли қозғаларни ҳисобга олувчи; Банк иши йўналишида банк иши, банк операциялари мутахассиси, банкларда бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоб операциялари мутахассиси, эмиссия ва касса операциялари мутахассиси; бухгалтерия ҳисоби ва аудит йўналиши бўйича бухгалтер, бухгалтер-аудитор ёрдамчиси, бухгалтер-иқтисодчи, бюджет ташкилотлари бухгалтер; солиқлар ва солиққа тортиш йўналишида эса солиқ инспектори, солиққа тортиш бўйича мутахассис; бухгалтер-иқтисодчи, солиқ ҳужжатларига электрон ишлов бериш бўйича мутахассислар тайёрланмоқда.

Хозирги кунда коллежда 1754 нафар ўқувчи таълим олиб, уларга 93 нафар педагог ходим таълим бермоқда. Коллежнинг ўқув-услубий ишларидан қўзланган асосий мазмун-моҳият таълим-тарбия сифатини оширишга қаратилган. Бу йўналишни амалга ошириш борасида она тили ва давлат тилида иш юритиш, хорижий тиллар, аниқ фанлар, табиий фанлар, ижтимоий гуманитар фанлар, ватанпарвар ёшларни ҳисмонан ва ҳарбий жиҳатдан тайёрлаш, молия ва солиқ, бухгалтерия ҳисоби ва банк иши, иқтисодий фанлар кафедралари фаолият олиб бормоқда. Республикаимизнинг ижтимоий иқтисодий йўналишлари бўйича мутахассисларни тайёрлаш борасида барча фан кафедралари томонидан белгиланган режалар асосида турли тадбирлар ўтказилмоқда. Айниқса, ўқитувчилар томонидан ўтказилаётган очик намунавий дарслар, семинар, конференциялар, амалиёт ходимлари билан учрашувлар, олий ўқув юрталар профессор-ўқитувчилари билан ҳамкорлик дарслари, заковат ўйинлари, тўғарақ машғулотлари ва спорт мусобақалари ўқув жараёнида янада тақомиллаштиришга ижобий таъсир этмоқда.

Коллеж ўқитувчилари томонидан услубий маърузалар, электрон дарсликлар, дарс иш-

ланмалари ҳам тайёрлаб келинади. Уларнинг асосий йўналиши таълим ислохотлари, ўқитиш технологияларини такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш, илгор педагогик технологиялардан фойдаланишга қаратилган. Самарқанд Давлат архитектура қурилиш институтида "Касб таълими соҳасида мутахассислар тайёрлашнинг долзарб масалалари" мавзусида ўтказилган республика конференциясида "Физика фанини ўқитишда электрон таълим ва инновацион технологияларни қўллаш" ҳамда "Ёшларни маънавий меросимиз ва миллий қадриятларимиз руҳида тарбиялашнинг усул ва воситалари ҳақида" мавзусида коллежнинг информатика фани ўқитувчиси Ю.Ҳакимов маъруза қилди.

Коллежнинг "Иқтидорли ўқувчилар билан ишлаш маркази" ташкил этилган бўлиб, унинг асосий мақсади иқтидорли ёшларнинг интеллектуал салоҳиятини, қобилиятларини ривожлантиришга қўлай муҳит яратиш, фан олимпиадалари, танловларга иқтидорли ўқувчилар иштирокини таъминлаш, ўз мутахассислигига бўлган қизиқишларини оширишга хизмат қилмоқда. Жорий ўқув йилида умумтаълим

фанлари бўйича ўтказилган олимпиадада Илҳом Раунов, Алишер Бектўлатов, Рамазон Суёнов, Дилдора Асатова, Жўрабек Зайфуллаев, Мурод Ашуров, Мафтуна Тоштемурова вилоят босқичида қатнашиб, фахрли ўринларни қўлга киритишди. Илҳом Раунов эса республика олимпиадасига йўлланма олди. "Энг яхши инновацион фикрлаш" мавзусида ўтказилган қўриқ-танловнинг республика босқичида коллеж жамоаси фахрли 1-ўринни эгаллади. "Солиқлар ва солиққа тортиш" йўналиши ўқувчиси Азиза Жабборовна "Нихол-2011" қўриқ-танловнинг шаҳар босқичида 1-ўринни, Москва шаҳрида ўтказилган "Серебряная звезда" халқаро ўсмирлар ижодий фестивалида Гран-При лауреати дипломи билан юртимизга қайтди. "Қувноқлар ва зукколар" ҳамда "Оила — муқаддас Ватан" қўриқ-танловларининг вилоят босқичида ҳам унга биринчи ўрин насиб этди.

Бундан ташқари, ўқувчиларимиз спортда ҳам катта ютуқларни қўлга киритишмоқда. Масалан, Рустам Равшанов мунайтай бўйича Россия чемпионатида 3-ўринни, Фарангиз Раунова каратэ бўйича Ўзбекистон чемпионатида 1-ўринни, Дилдора Сай-

фиева эса стол тенниси бўйича ўсмирлар ўртасида ўтказилган республика биринчилигида фахрли 2-ўринни эгаллади. Қолаверса, коллежда турли фанлардан иборат 51 та фан ва спорт тўғрисида ташкил этилган бўлиб, ўқув йили давомида ушбу тўғрисида ўқувчиларнинг бўш вақтларидан унмунли фойдаланиш борасида ижобий натижаларга эришилмоқда. Ўқувчилар онгига умуминсоний қадриятларни, миллий одоб-ахлоқни синдириш, юксак маънавий хислатлар, юртга муҳаббат, ватанга садоқат туйғуларини шакллантириш, миллатларaro дўстликни мустаҳкамлаш, вояга етмаганлар ўртасида жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш, уларнинг сабаблари, шарт-шароитларини аниқлаш бўйича учрашувлар, давра суҳбатлари ўтказилмоқда. Ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш учун спорт мусобақалари ташкил қилиниб, қўриқ-танловлар мавзусида маъмурий таълимнинг мазмунини шакллантириш, миллатларaro дўстликни мустаҳкамлаш, вояга етмаганлар ўртасида жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш, уларнинг сабаблари, шарт-шароитларини аниқлаш бўйича учрашувлар, давра суҳбатлари ўтказилмоқда.

Садриддин РАВШАНОВ, Самарқанд молия-иқтисодий коллежи директорининг ўқув ишлари бўйича ўринбосари

● ИБРАТ

Қизиқарли бўлмаган фаннинг ўзи йўқ, аслида. Ўқувчининг фанларга бўлган диққат-эътибори ва қизиқишини уйғотиш учун эса ўқитувчидан катта маҳорат, билим ва ўз ишига ижодкорона ёндашиш талаб этилади. Пешку қишлоқ ҳўжалик касб-хунаро коллежи ўқитувчилари жамоаси Султон опа Бадиловани ана шундай тажрибали педагог сифатида билишди ва ҳурмат қилишди. Аксарият ёш ўқитувчилар опага ҳавас қилиб, унга ўхшашни жуда-жуда исташлари ҳам шундан.

Замонавий педагогика ўқитувчидан НАФАКАТ БИЛИМ, БАЛКИ ИЖОДҚОР БЎЛИШНИ ҲАМ ТАЛАБ ҚИЛАДИ

Аҳамиятли жиҳати шундаки, 34 йиллик педагогик тажрибага эга устоз ўқувчиларни ўз фанига жалб этишнинг бир қатор қизиқарли усулларидан фойдаланиб келади. У иложи борича ҳар бир ўқувчининг интеллектуал имкониятларидан келиб чиққан ҳолда мустақил шугулланишга, тенгқурларидан ортда қолаётган йигит-қизларга ўзлаштириши мумкин бўлган осон усуллар воситасида дарс ўтади. Ўқувчи берилган вазифа ва топшириқларни тўла-тўқисадо етмагунча опа тиниб-тинчмайди. Табиийки, бундай эътибор туфайли ўқувчи ўртоқларидан ортда қолмасликка, дарсларни кунт билан ўзлаштиришга астойдил киришади. Тажрибали устознинг шогирдлари ҳам анчагина. Уларнинг аксарияти опанинг кўрсатмаларига амал қилиб кам бўлаётгани йўқ. Ўзидан қандайдир бориб ҳозирда ўқитувчилик қилаётганлари ҳам талайгина. Энг қизиғи, бугун уларнинг ҳам ўз шогирдлари бор.

Педагогик фаолиятини дастлаб Султон опа туман халқ таълими бўлимида бошлаган. Сўнг, тумандаги 1-сон умумий ўрта таълим мактабиди, 2007 йилдан бошлаб

Пешку қишлоқ ҳўжалик касб-хунаро коллежиди рус тили ва адабиёти фани ўқитувчиси, шунингдек, 2010 йилдан буён коллежнинг ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари лавозимида ишлаб келмоқда. — Фаолиятим давомида қатор фахрий ёрлиқлар билан шугулланишга, тенгқурларидан ортда қолаётган йигит-қизларга ўзлаштириши мумкин бўлган осон усуллар воситасида дарс ўтади. Ўқувчи берилган вазифа ва топшириқларни тўла-тўқисадо етмагунча опа тиниб-тинчмайди. Табиийки, бундай эътибор туфайли ўқувчи ўртоқларидан ортда қолмасликка, дарсларни кунт билан ўзлаштиришга астойдил киришади. Тажрибали устознинг шогирдлари ҳам анчагина. Уларнинг аксарияти опанинг кўрсатмаларига амал қилиб кам бўлаётгани йўқ. Ўзидан қандайдир бориб ҳозирда ўқитувчилик қилаётганлари ҳам талайгина. Энг қизиғи, бугун уларнинг ҳам ўз шогирдлари бор.

Тажрибали ўқитувчи, устоз ва жамоат арбоби Султон опа Бадилова бу йил ўзининг кутлуғ 55 ёшини қаршилаш арафасида турибди. Мазкур шодиёна муносабати билан унинг барча ҳамкасблари номидан самимий кутлаб қоламиз. Унинг бундан кейинги педагогик фаолиятида ҳам омад ёр бўлсин.

Ҳоди БОБОҚУЛОВ, Бухоро вилояти, Пешку қишлоқ ҳўжалик касб-хунаро коллежи ўқитувчиси

● ХИМОЯ

Бола ҳуқуқлари кафолати

Ўзбекистонда болалар ҳуқуқини ҳимоя қилиш борасида ўзига хос институционал тизим яратилди. Республика доирасида вояга етмаганлар билан ишлаш комиссиялари тўзилди. Ички ишлар вазирлиги қошида вояга етмаганларни ижтимоий ҳимоя қилиш маркази ташкил этилди.

«SOS — Ўзбекистон болалар маҳаллалари уюшмаси», Болалар жамғармаси, «Сен ёлғиз эмассан», «Соғлом авлод учун» жамғармалари, «Республика болалар ижтимоий мослашув маркази», «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати каби жамоат ташкилотлари ана шулар жумласидандир.

Қолаверса, мамлакатимизда бола ҳуқуқларини кафолатлашга қаратилган амалий ишларнинг самараси ўлароқ Президентимиз томонидан 2008 йил 7 январь кунини «Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги қонун имзоланди.

Миллий қонунчилигимизда бола ҳуқуқларига доир мавжуд нормалар бу қонунни ишлаб чиқиш жараёнида жамлашиб яхлит ҳолга келтирилди ҳамда зарур ҳужжатлари такомиллаштирилди, шунингдек, янги нормалар билан тўлдирилди.

Қонунда бола ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини таъминлаш, ҳаёти ва соғлигини ҳимоя қилиш масаласи давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири сифатида эътироф этилган. Шунингдек, боланинг шайни ва қадр-қиммати ҳимоя қилиш, ҳуқуқлари ва имкониятлари тенглигини таъминлаш масалаларига доир ҳуқуқий

нормалар алоҳида моддаларда ўз аксини топган.

Шуниси диққатга сазоворки, қонунда боланинг индивидуаллик ва уни сақлаб қолиш, эркинлиги ва шахсий дахлсизлиги ҳуқуқи, ҳимояга ва оилавий муҳитга бўлган ҳуқуқи, ғайриқонуний қўчирилишдан ҳимояланиш, ўз фикрини ифода этиш, ахборот олиш, сўз, виждон ва эътиқод эркинлиги, шунингдек ҳусусий мулк, турар жой, соғлигини сақлаш, билим олиш, ҳуллас, болалар турмуши ва ҳаёт тарзининг барча соҳасига дахлдор бўлган ҳуқуқлари тўлиқ кафолатланган.

Масалан, биргина халқ таълими тизими мисолида бола ҳуқуқлари таъминланишига назар солсак, Ўзбекистонда изчиллик билан амалга оширилган таълим ислохотлари самараси сифатида халқаро андозларга тўлиқ жавоб берадиган му்தлақо янги таълим тизими яратилганлигининг ғувоҳи бўламиз. Мазкур соҳага йўналтирилган харажатлар ҳажми мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотининг 12 фоизидан ортигини ташкил қилади. Халқаро тажрибада эса бу кўрсаткич 3-5 фоиздан о

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

Европа узоқ йиллардан бери истиқомат учун қулай, иқтисодий ҳолати барқарор, табиати мўътадил, ҳаётнинг не-не синовларига дош берган тарихий қитъа сифатида одамларни ўзига жалб қилиб келган. Дунёнинг кўплаб мамлакатларидан бу ерга илм олиш, яхши иш топиш, уй-жойли бўлиш учун ёшларнинг келиши яқин-яқингача одатий ҳол эди. Янги асрнинг дастлабки ўн йиллиги адоғига келиб қитъа ижтимоий табиати ва иқтисодий-тида хуш-нохуш воқеалар юз бера бошлади, кейинги уч-тўрт йил ичида узлуксиз давом этаётган молиявий танглик бу тасаввурларни деярли бузиб юборди. Қитъага интилиш сусайди, Европа асрлар давомида ўзига нисбатан одамларнинг онг-шуурида шаклланган маънавий йўқота бошлади.

Дунёнинг бугунги ижтимоий-иқтисодий ҳамда маънавий ҳолати, табиийки, ўтган асрнинг сўнгги чорагидagi умумий ҳолатдан кескин фарқ қилади. Бунинг бир неча объектлар сабаблари бор, албатта, аммо глобаллашув жараёни қитъа ҳаётига, бу ерда яшовчиларнинг турмуш тарзига, харид қуввати ва дунёқарашига жиддий таъсир ўтказгани ва бу таъсир ҳамон ўз кучида қолаётгани рад қилиб бўлмайдиган реаллик.

Бу жараёни инсоният ҳаётининг бугунги объектив даража си билан боғлашнинг, аслида, хато жойи йўқ. Ҳаёт давом этар экан, ҳеч бир соҳа турғун ҳолатда узоқ вақт қолиб кетмайди, ҳар бир давр одамлар ҳаётига жиддий ангилликлар киритади. Ахборот оламининг глобаллашуви, шубҳасиз, ана шундай ангилликлардан бири, илмий ифода билан айтганда инсон тафаккурининг махсули. Тарихда эса эзгу ниятда ўйлаб топилган ёки ихтиро қилинган, аммо бутунлай тескари натижага олиб келган ангилликлар оз эмас. Аммо бугун дунёнинг ўта ривожланган, қўлини қаерга ўзатса етадиган бақувват давлатларини, хусусан, Евроиттifoққа аъзо мамлакатларни ҳам ларзага солган, еврозонанинг молиявий ва тақийлиги ахиллиги га соя ташлаган, наҳот йўлини қидириб, инвесторлар, қарз бе-

● БИЗНИНГ ШАРҲ

Молиявий танглик: ечим маънавиятда

рувчилар билан тинимсиз мунозара олиб бораётган ҳукумат аъзоларининг тинка-мадорини қуритган молиявий-иқтисодий инқирозга нисбатан бундай деб бўлмайди.

АҚШ ипотека тизимида бошланган бу танглик кўп ўтмай бутун қитъага ёйилди ва банкларнинг тўлов қобилиятини пасайтириб, инвесторларни етти ўлчаб бир кесадиган қилиб қўйди. Талаб ва савдо-ишлаб чиқариш ҳажмида жиддий номутаносиблик юзага келди. Йирик саноат корхоналарида ишчи ўринларининг қисқариши қитъанинг кўплаб мамлакатларида ижтимоий танглик, норозилик ҳолатига сабаб бўлди. Кўплар билан уринишмоқда, аммо натижа ҳадеганда юзини кўрсатаётгани йўқ.

Италиянинг янги ҳукумати мамлакатнинг йиллик ялпи ички маҳсулоти ҳажмидан ошиб кетган давлат қарзини бартараф этиш, Греция каби дефолт ҳолатига тушиб қолмаслик учун жуда ёқимсиз, айтиш мумкинки, қақшатқич қисқартиришлар, иқтисодий чекловлар қилишга мажбур бўлди. Молия вазирлиги бу тўғрисида парламент аъзоларига ахборот бериш экан, бундан бошқача йўл тутиш муаммони янада кескинлаштиришини айта туриб, кўзларига ёш олди.

Давосда ўтказиларинг аънавий форум бу йил "Буюк

трансформация: янги моделларнинг шаклланиши" шиори остида ўтди. Германия раҳбари Ангела Меркель бу минбардан туриб ҳам қитъа мамлакатларини қарз билан боғлиқ тангликнинг олдини олиш учун бутун чораларни кўришга чақирди, айтиш чоғда Меркель хоним Европа стабиллаштириш фондини янада кенгайтириш гоёсини қўлаб-қувватлади. Унинг фикрича, евроиттifoқ аъзолари бугунги ҳолатдан келиб чиқиб, бюджет маблағларини илҳом борица тежаш тўғрисида янада кўпроқ ўйлашлари керак. Халқаро валюта жамғармаси раҳбари Кристин Лагард бўлса, Германия раҳбарининг евроинтеграцияни янада кучайтириш зарурлиги тўғрисидаги фикрига қўшилган ҳолда, қитъанинг йирик давлатлари ХВЖ заҳирасини бир триллион долларга (ҳозирда 385 миллиард доллар) етказиш учун ўз хиссаларини қўшишлари зарурлигини уқтирди.

— Давосга мен, кўриб турганимиздек, пул йиғиш учун келганман, — деди Лагард хоним ёнидаги бўш сумкасини намоиш қилиб. У бу пуллари асосан нефть маҳсулотлари экспорт қилаётган мамлакатлардан ва катта ерости бойликларига эга бўлган Хитой, Бразилия, Россия, Ҳиндистон каби давлатлардан тўпламоқчи. Бошқа бир пайтда бундай тақлифни қўлчилик бир овоздан маъқуллашлари мумкин эди. Нега деганда, жамғарма заҳираси қанча мўл бўлса, мураккаб ҳолатга тушиб қолган давлатлар ундан зарур пайтларда фойдаланишлари мумкин. Аммо ҳозир бу гап қўлоққа унча хуш келмайди, чунки рецессиянинг янги тўқни эрта-индин бугун ёрдам беришга қодир давлатларнинг ҳам эшигини қоқиб қолиши ҳеч гап

эмас. Қўлдан берганга қуш тўймас деганларидек, молиявий муаммоларни қарз олиш ҳисобига ҳал қилиш ўта мушкул. Халқ таъбири билан айтганда, қорни оч одамга балиқ бергандан кўра, уни балиқ тутишга ўргатиш афзал. Чунончи, Европа Марказий банкининг ўтган йилнинг охирида қитъа молия ташкилотларига кўрсатган рекорд миқдордаги ёрдами (469 миллиард евро) муаммони бугунлай ҳал қилгани йўқ, Жаҳон банки Президенти Роберт Зеллиннинг эътирофича, бу ёрдам "фақат вақтдан ютишгагина хизмат қилди, холос".

Форум кунлари Fitch агентлиги Бельгия, Кипр, Италия, Испания ва Словениянинг рейтингини пасайтирди. Кейинги бешолти ой ичида рейтинг даражасини белгилаш билан боғлиқ қарорлар тез-тез қабул қилинмоқда, авваллари бундай эмасди, чоғи. Қайси банкнинг ёки қайси мамлакатнинг рейтингини пасайтирилса, бу биринчи навбатда инвесторларнинг кайфияти таъсир кўрсатади, чунки пулни меҳнат қилиб, пешона тери билан топган ҳақиқий мулкдор ҳеч қачон таваккал иш қилмайди, маблағ сарфламоқчи экан, ҳамма ҳолатни иқтидорига қараб ақалдан аниқ ҳисоб-китоб қилади.

Шундай деб турганимизда Стандарт энл Пулс халқаро агентлиги Европа молиявий барқарорлик жамғармасининг узоқ муддатли кредит рейтингини бир поғона пасайтиргани маълум бўлди. Мутахассисларнинг фикрича, бу пасайиш жамғарманинг арзон фоизли кредитларини олишни маълум маънода қийинлаштириши мумкин. Аммо, Европа Марказий банки раҳбари Марио Драгининг фикри бутунлай бошқача: "Биз рей-

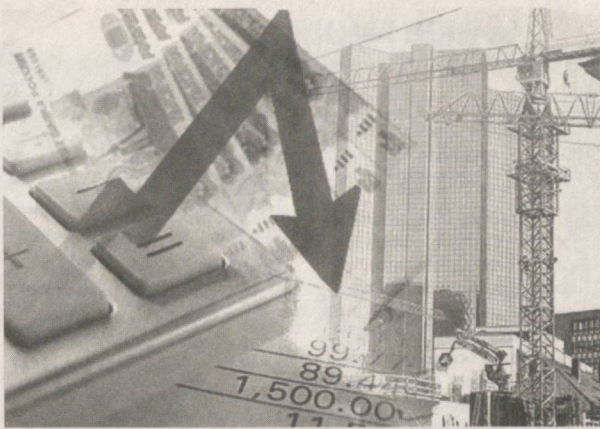
тингларсиз ҳам иш юритишга, ҳеч бўлмаганда уларга эътибор бермаган ҳолда кредитларни тўлаш қобилиятини баҳолай олишни ўрганишимиз керак. Рейтинглари ва рейтинг агентликлари биз учун ахборот манбаларидан бири, холос".

Юқорида айтганимиздек, молиявий инқироз АҚШ ипотека-ли кредитлаш тизимидан бошланди. Президент Ислон Каримовнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" асаридаги қуйидаги хулосага яна бир бор эътибор берайлик: "Авж олиб бораётган глобал молиявий инқироз жаҳон молия-банк тизимида жиддий нуқсонлар мавжудлиги ва ушбу тизимни тубдан ислоҳ қилиш зарурлигини кўрсатди. Айни вақтда, бу инқироз асосан ўз корпоратив манфаатларини кўзлаб иш юритиб келган, кредит ва қимматбаҳо қоғозлар бозорларида турли спекулятив амалиётларга берилиб кетган банклар фаолияти устидан етарли даражада назорат йўқлигини ҳам тасдиқлади".

Бундан бир муддат аввал ахборот агентликлари дунёнинг айрим йирик корпорациялари муомаладаги қимматли қоғозлари нарҳини баланд даражада ушлаб туриш мақсадида йиллик ҳисоботларида реал даромадларини атайлаб қўпайтириб (қўшиб) ёзганларини маълум қилишди. Бошқа бир хабар янада таассуфли — италиялик изкуварлар Швейцариядаги банклардан бирда 6 триллион долларлик АИШ газначилигининг қалтбаки қимматли қоғозлари (акциялар) сакланаётганини аниқлаб, бу ишга бош қўшган 8 кишини қамоққа олди. Дастлабки маълумотларга қараганда, бу акциялар ривожланиётган мамлакатларда сотиш учун мўлжалланган экан. 6 триллион доллар — Италиянинг бугунги давлат қарзидан икки баробар кўп дегани.

Италиянинг Турин шаҳрида "Eternit Spa" компаниясига қарашли заводлардан бирининг швейцариялик ва бельгиялик собиқ раҳбарлари устидан бошланган суд жараёни ниҳоясига етди. Маълум бўлишича, маъмур заводада узоқ йиллар давомида асбест ишлаб чиқарилган, аммо мўмай даромад кетидан қувиб, бу кимёвий маҳсулотнинг инсон организмига етказадиган ўта хавфли зарарини яшириб келишган. Натижада завод ишларидан, шу яқин-атрофда истиқомат қиладиган аҳолидан кўп киши саратон касаллигига дучор бўлиб, оламдан эрта кўз юмишган. Суд гуноҳкорларни узоқ йиллик муддатга озодликдан маҳрум қилди. Кузатувчиларнинг фикрича, бундай суд жараёнилар қитъа мамлакатларида яна кўп бўлиши мумкин.

Юқоридаги фактларнинг ўзиёқ гарбда даромад кетидан қувиш жараёни "Тақа бўлсин — сут берсин" деганларидай, очқўзлашиб бораётганидан далолат беради. Давос форумида биринчи марта "капиталнинг (пулнинг, бойликнинг) ноинсоний қиёфаси, маънавий қадриятлардан узоқлашиб, ваҳшийлашаётгани тўғрисида оз бўлса-

да, мулоҳаза юритилди. Бу жуда муҳим хулоса. Даромад кетидан қувиш, фойда-зиёни фарқламаклик, банклар мисолида айтадиган бўлсак, мижозни эмас, қарз берувчи — фойда олувчи манфаатини кўзлаб иш тутиш, турли бонуслар ўйлаб топиш, охири-оқибат, бугунгидек нохуш оқибатларга олиб келади. Ўзбекистонда эса деярли банкларда давлатимиз раҳбарининг ислохотлар инсон манфаатларига мос келиши тўғрисидаги кўрсатмаси асосида "Мижоз банк учун эмас, банк — мижоз учун" деган ёзувни кўриш мумкин.

Яқин ва узоқ ўтмишга назар ташласак, турли даврларда турли давлатлар ўртасида молиявий иттифоқлар, валюта бирлашмалари тузилганига гувоҳ бўламиз. Бу иш билан евроинтеграциянинг отаси ҳисобланмиш Буюк Карл ва унинг ўғли замонида ҳам, собиқ Чехословакиянинг тинч йўл билан иккига бўлиниши пайтида ҳам шу гулланган. Яхши ниятда ҳамкор бўлишнинг ёмон жойи йўқ. Аммо бугунги Европа мисолида айтадиган бўлсак, иқтисодий салоҳияти, миллий ўзига ҳослиги, меҳнатга муносабати, сабр-бардоши, миллий менталитети ва янада муҳими — жамият ҳаётида юзага келган ёки келиши мумкин бўлган бирор муаммага нисбатан шахсий қарашлари ва масъулияти турлича бўлган (бунга яхши маънада Япония, салбий маънода Греция мисол бўла олади) мамлакатларни ягона молия тизимида ушлаб туришнинг ўзи бўлмас экан. Қитъанинг қадим ва бой таърибига эга мамлакатларидан бири — Буюк Британия "еврозоонага" аъзо эмас. Бунинг устига, биргина виски ичимлигини экспорт қилишнинг ўзидан йилга 3 миллиард доллар даромад топадиган, миллий ва тарихий-аънавий туйғуларни қайта ролланаётган Шотландия бирлашган қироллик таркибидан чиқишга, мустақил яшашга жазм қилиб турибди. Булардан кўринадики, дунёда пул ҳукмронлиги, иқтисодий манфаатларнинг маънавиятдан, инсоний қадр-қимматдан устуворлиги сақланиб қолар экан, ижтимоий-иқтисодий муаммолар ёмғирдан кейинги қўзқориндек, поттиллаб чиқаверади. Мулкдорлар орасида айтиладиган "Пул пулни қақиради" деган гапни эшитгани

**МАДАНИЯТ
ХАБАРЛАРИ****Баҳор****тароналари**

Юнус Ражабий номидаги Жиззах вилоят мусикали драма театрида "Баҳор тароналари" мавзусидаги энг яхши асарлар анъанавий вилоят кўрик-танлови ўтказилди.

Тадбирнинг ўтган йиллардан фарқи шундаки, бу йил жамоалар ва якка ижрочилар аниқ мавзулар асосида тайёрларлик кўриб келишган. Шунингдек, мазкур танловда янги яратилган ва ўз ижодига мансуб бўлган кўшиқларга алоҳида эътибор қаратилди. Танлов ўз мазмун ва моҳияти жиҳатидан юқори савияда, одилола баҳоланди. Ғолиблар "Наврўз ҳақидаги энг яхши кўшиқ", "Энг яхши эстрада ижрочилиги", "Энг яхши фольклор жамоаси", "Худудга хос энг яхши лапар ижрочилиги", "Вилоятнинг энг яхши бахшиси" каби номинациялар бўйича аниқланди. Шунингдек, эътибор керакки, мазкур кўрик-танлов номоддий маданий меросни янада тараққий эттириш, омма орасида тарғиб қилиш, айниқса, ёшларимизни миллий урф-одат ва анъаналаримиз руҳида тарбиялаш катта аҳамиятга эгадир.

Таманно қизлар

Навоий вилоят маданият ва спорт ишлари бошқармаси концертлар залида "Таманно қизлар" кўшиқ фестивалининг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

Танловда пазандалик ва орасталик, ўзбек халқ мақолларидан намуналар, баҳру байт, интеллектуал савол-жавоб ҳамда эркин мавзулар орқали шаҳар ва туманларда ғолибликни қўлга киритган ёш қизлар ўзларининг билим ва маҳоратларини намойиш этишди. Вилоят маданият ва спорт ишлари бошқармаси ҳошидаги "Наво" академик ашула ва рақс ансамбли томонидан тақдим этилган концерт дастури беллашувга завқу шавқ улашди.

Навоий шаҳар "Фарҳод" маданият саройида "Аёл гўзаллиги оламни безар" номли байрам дастури намойиш этилди. Унда вилоятнинг ёш ва истеъдодли хонандалари, шунингдек, пойтахтдан ташириб буюрган санъаткорлар — Фарҳод Саидов бошчилигидаги "Сарбон" гуруҳи ҳамда умидли эстрада кўшиқчиси Ваҳиддин Зиё кечага янада файз киритди.

**Оила
қўрғонининг
чароғбони**

Хоразм вилоят Янгибозор туман Саноят касб-хунара коллежи хотин-қизлар кўмитаси, маданият ва спорт ишлари бўлими, "Камолот" ЕИХ ҳамда халқ таълими туман бўлими хамкорлигида "Аёл оила қўрғонининг чироғи ҳам чароғбони" номли балли қизлар танлови ўтказилди.

Тадбирда маиший хизмат касб-хунара коллежи ўқувчиси Азиза Жабборовна "Энг зукко иштирокчи" сифатида биринчи ўринни олди ва ҳомийларнинг қимматбаҳо совғалари билан тақдирланди. Тадбирда туман маданият уйи хаваскорлари ижросидаги куй ва кўшиқлар янгради. Зулфия мукофоти совриндори Зебо Ирмонова эса хотин-қизларни мадҳ этувчи шеърлари билан йилгиланларда катта таассурот қолдирди.

Мухтасархон
КАРИМОВА

*Ёш авлоднинг баркамол ва соғлом бўлиб
войага етишишида ўзини
турларининг аҳамияти
каттадир. Айниқса,
миллий халқ ўйинлари
болаларнинг жисмоний
ривожланишида, аж-
додларимизнинг мада-
ний турмуш тарзини
ўрганишларида ва
юксак ватанпарварлик
туғиларининг шаклла-
нишида ўрни беқиёс.
Шундай экан, миллий
ўйинлар тарихига назар
ташлаш ва уларни
қайта тиклаб, омма-
лаштириш, бугунги
авлод онгида шаклланти-
риш борасида амалга
ошириладиган кенг
кўламли ишларни ало-
ҳида таъкидлаш зарур.*

Ўзбек халқ ўйинлари турлари ва кўринишлари кўпчилиги ҳамда қизиқарлилиги билан ўсиб келаётган авлоднинг жисмоний маданиятини тўғри шакллантиришда жуда қулай воситалардан биридир. Чунки анъанавий миллий ўйинлар халқ оммасининг ижодий меҳнати натижасида вужудга келиб, минг йиллар давомида турли хил кўринишларда ҳаёт тарзи билан боғлиқ ҳолда шаклланди. Миллий ўйинларимизнинг пайдо бўлиш тарихи ва тараққиётини тадқиқ қилишда бугунгача сақланиб қолган ёзма манбалар, битиклар, дoston, эртақ, афсона, ривоят, топишмоқ ва шу каби халқ оғзаки ижоди намуналари, шунингдек, қадимий меъморчилик обидалари ҳамда археологик қазималарнинг натижалари гоёт муҳим ўрин тутди. Бу борада улуг бобокалонларимизнинг асарлари ва уларда келтирилган қимматли маълумотлар ҳам аниқ ҳулеса ясашга хизмат қилади.

Ўзбек халқининг миллий ўйинлари, унинг ёш авлод тарбиясидаги ўрни ва аҳамиятига Маҳмуд Қошғарий, Байхакӣ, Алишер Навоӣ, Бобур, Восифӣ, Абдулла Қаҳҳор, Ойбек, ЎткирҲошимов, Шукр Холмиров, Тоғай Мурод каби адибларнинг асарларида катта эътибор берилган. Айниқса, қомусий олимлардан бири Маҳмуд Қошғарийнинг "Девони луготит-турк" асари ўзбек халқ ўйинлари тарихида биринчи марта миллий ўйин намуналарининг тилга олинганлиги ва таъриф-таъсирининг баён этилганлиги билан қимматли манба бўлиб хизмат қилади.

Маҳмуд Қошғарий олти йил мобайнида Туркистондан Термизгача, Ҳазар ва Орол соҳилларидан Тангритоғ этакларигача бўлган ҳудудда яшаган туркийзабон халқларнинг тарихи, ҳудудлар жўроғияси, уруғ ва элатларнинг яшаш тарзи, тил хусусиятлари, турли сўз атамалари, ёзма ва оғзаки адабиёти,

МЕРОС**Битикларда миллий
халқ ўйинлари**

УЛАР БАРКАМОЛ АВЛОД КАМОЛОТИДА МУҲИМ ЎРИН ТУТАДИ

кўчманчи чўпонлар, туяқашлар, йилқичилар, ўтроқ дехқонлару боғбонлар, қосибларнинг тирикчилик усуллари, умуман ҳаёт тарзини теран ўрганиб "Девони луготит-турк" — "Туркий сўзлар девони"ни тузиб чиқди. Ўз халқи, Ватанини севган, унинг тили ва маданий-маърифий бойликлари қадрлаган Қошғарий турли қабилаларнинг байрамлари, урф-одатлари, расм-русумлари, қадимий машғулотлари ва диний эътиқодларини астойдил ўрганиб, уларнинг барини келажак авлодларга қимматли мерос сифатида ёзиб қолдирди. Жумладан, қатор халқ ўйинларига ҳам алоҳида тўхталиб ўтган.

Девонда 150 га яқин халқ ўйинлари тилга олинган, шулардан 20 тага яқин ўйин турига батафсил таъриф берилган. Олим катталар ва болаларнинг ёш жиҳатларига нисбатан мос бўлган ўйин турларига алоҳида тўхталади ва мусобақа турларини баён қилади. У ўйинларни диққат билан ўрганиб, ҳам жисмоний, ҳам ақлий машғулотларга ажратган. Бундан ҳозирги замонавий спорт ўйинларининг деярли кўпчилиги ўша даврлардаёқ, яъни XI-XII асрлардан мавжуд бўлганлиги аён бўлади. Масалан чим устида хоккей ўйини Марказий Осиё халқларининг жуда қадимги ва сеvimли от спорти — чавгон ўйинининг ҳозирги кўринишидир.

Маҳмуд Қошғарий чавгон ўйинининг ўзига хос қоидалари, майдоннинг таърифи, дарвозалар ва қопқоннинг ўлчами, нимадан тайёрланишини ва бошқа хусусиятларини тўлиқ баён қилиб беради. Чавгон ўйинининг ўзига хослиги шундаки, у орқали йигитлар отда юрган

да ўзини бемалол ҳис қилиб тутта билишни, от устида чаққонлик, эпчиллик ва билак кучи билан хилма-хил ҳаракатлар қилишни ўрганишди. Бундай тайёрларлик айниқса, эл-юрт мудоғаси учун ҳам жуда зарур ҳисобланган. Шу билан бирга девонда ўша даврда отда пойга чопиш, қулашиш, тез ёриб ўтиш, тоққа чиқиш, пастликка тушиш сингари бахслар таърифи ҳам келтирилган.

Ҳозирги пайтда биз ишлаётган "Спорт мусобақалари" атамаси Маҳмуд Қошғарий девонидан "Баҳс" дея юритилган. Асарда бундай баҳс турларининг кўпчилиги тилга олинган, унинг қоида ва шартлари, усуллари, зарурий асбоб-анжомлари, ғолибларга бериладиган совғалар, махсус атамалар атрофида баён қилинган. Масалан, баландга олиб қўйилган қовоқни мўлжалга олиб отмоқ, яъни "Олтин қовоқ" ўйини, ўқ-ёй отиб ҳайвон ва қушларни овлаш, мерганликда беллашиш, арқон ва соққонларда тош отиш каби бахслар таърифидан билиш мумкинки, мерганлик қобилиятини ўстиришга қаратилган ўйинлар ва бахслар алоҳида аҳамият касб этган.

Сувда ўтказиладиган мусобақалар инсонни чинқитириб, тетиклаштиради. Қошғарий девонидан таърифланган сув машқлари икки турга бўлинган. Буларнинг биринчиси сувда чўмилиш, шўнғиш, сузиб ўтиш, сув кечиш, сувда қулашмоқ, иккинчиси эрмак, кўнгил очиш машғулоти маъносига эга ўйинлардир. Булар сув ёки сут симирмоқ, сув устида ялпоқ тошни ким ўзарга отмоқ баҳси. Ҳозирда бу "Қаймоқ ўйини" деб аталади. Ўйинда тошнинг сув устида неча марта сакраб,

қаймоқ ҳосил қилиши эътиборга олинади.

"Девони луготит-турк"да болалар ўйинларининг жуда кўп турлари тилга олинган. "Қорагуми", "Бандол", "Жанглимангли", "Мугуз-мугуз", ошқ ўйини, тўп ўйини, чўпон болалар ўйинлари, чиллак ўйини, қизларнинг арғимчоқ ўйинлари ва ҳоказо. Ўша даврдаги кўпгина ўйинлар болаларнинг ҳозирги кундаги ўйинларини эслатади. Масалан, "Ўтиш-ўтиш" ўйини "Кесак куйди", "Дарра солди", "Мушт кетди" ўйинларига ўхшаб кетади.

Девонда мисол тариқасида келтирилган "Оқсуяк" ўйини Алишер Навоийнинг "Маҳбуб ул-қулуб" асарида таърифи билан тилга олинган. XII-XV асрлардаги бу ўйин ҳозирда ҳам айнан ўша қоидалар асосида ўйналади. "Оқсуяк" ўйини нафақат Марказий Осиёда, балки дунёнинг кўпгина ҳудудларида ҳам оммавий ўйин сифатида кенг тарқалган. Хусусан, Европанинг Скандинавия халқлари этнографиясида ва Австралияда ҳам учрайди. Демак бундан билиш мумкинки, халқ ўйинлари чегара билмайди, миллат ва элат танламайди. Аксинча, улар ўрта-сида ўзаро бирдамлик, дўстлик ва ақинлик ришталарини мустаҳкамлашга хизмат қилади. Шундай экан, миллий халқ ўйинларини тадқиқ ва таҳлил қилиш, боғча ва мактаб спорт машғулоти доирасида тарғиб қилиш орқали оммалаштириш фойдадан холи бўлмайди. Зеро, баркамол авлод камолотида, уларни жисмоний ва маънавий қимматли инсонлар этиб тарбиялашда миллий анъанавий ўйинлар муҳим аҳамият касб этиб, қадимдан халқимиз орасидан қўллаб баҳодирлар, паҳлавонлар етишиб чиқишида уларнинг ўзига хос ўрни бор. Ота-боболаримиз фарзандларини умумбашарий туйғулар, миллий қадриятларга садоқат руҳида тарбиялашда халқ ўйинларидан самарали фойдаланиб келишган.

Биз ҳам бу анъанани давом эттирган ҳолда миллий халқ ўйинларини қайта тиклаб, авлодларимиз баркамоллиги йўлида кенг қўллашимиз керак. Қолаверса, уларни тарғиб қилишда дунёга келаётган ижод маҳсуллари — ҳикоя, қисса, романлар, кино ва мультфильмлар, телекўрсатув ва дастурларда, илмий мақола ва монографияларда миллий ўйинларимизга ҳам мукамал даражада ўрин берилса, айни муддао бўлур эди.

Мухтарама КОМИЛОВА,
"Milliy tiklanish"
муҳбири</